

Gürer: Et için doğru politikalar geliştirilmeli

TİCARET Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, bütün ve parça dahil tavuk eti ihracatı, 1 Mayıs 2024 tarihinden 31 Aralık 2024 tarihine kadar, aylık bazda azami 10 bin ton, toplamda ise yıl sonuna kadar 80 bin ton olacak şekilde sınırlandırıldı. CHP Niğde Milletvekili, Tarım, Orman ve Köylüleri Komisyon Üyesi **Ömer Fethi Gürer**, 2024 yılının ilk 3 ayında 87 bin ton tavuk eti ve dondurulmuş tavuk eti ihracatı yapıldığını, kalan 8 aylık süreçte ise ihracatın toplamda 80 bin tonla sınırlandırılmı belirtti.

Gürer, Ticaret Bakanlığı tarafından bütün ve parça dahil tavuk eti ihracatına getirilen sınırlamayı değerlendirerek, "Kırmızı et fiyatı artar, ithalat yapalım; tavuk fiyatı artar, ihracata sınırlama koyalım. Anlık uygulamalarla bu sorunlar çözülmez. Uygulanan yanlış politikalar bu sonuçları yaratmaktadır. Önce ülkeyi yöneten ve karar vericiler, kentten köye kesilmiş tavuk gidiyorsa, bu sürecin yanlışlığının farkına varıp gerekli düzenlemeleri sağlamalıdır" dedi.

2023 TE

381 BİN TON İHRACAT

CHP'li Gürer, "2023 yılında 381 bin 320 ton tavuk eti ihracatı yapıldı. 2024 yılının ilk 3 ayında ise 86 bin 633 ton dondurulmuş ve 2 bin 54 ton tavuk eti ihracatı yapıldı. Bu süreçte tavuk eti fiyatları hızla arttı. Tamamı kapalı alanda ve yemlerinin önemli bölümü ithal olan tavuklar 40-50 gün geçince kesime gidiyor. Ortalama

"Hayatta en acıklı şey, bir insanın probleminden kendinden kaynaklanmadığını görmesidir."
Carl Gustav Jung

YETER SÖZ MİLLETİN

Yalçın BAYER

Faks:
(0212) 677 03 20
(0212) 677 03 27

ybayer@hurriyet.com.tr

Twitter: @Yalcinbayer

50 gün bakımı var. En önemli gider yem. Döviz ve yemdeki fiyat artışları tavuk fiyatlarını etkiliyor" diye konuştu.

TAVUK ETTEN PAHALI

Gürer, "Tavuk eti ihracatının sınırlandırılmasının kısmi olarak fiyatlar üzerinde olumlu yansımaları olacaktır. Bu konuda devamlılık ve sürdürülebilirliği sağlayacak düzenlemelere gidilmelidir. Kırsalda tavuk yetiştiriciliği özendirilmelidir. Beyaz ve kırmızı et için fiyatların düşmesi giderlerin azalması ile olasıdır. Hayvancılıkta yem sorununa çözüm üretmeden üretim maliyetinin artması önlenemez. Yem içinde ithal yerine yerli üretim artırılması sağlanmalıdır. 30 üzerinde GDO'lu yem ithal edeceğimize kırsalda küçük aile tipi işletmeliliğe özendirip mera hayvancılığı ve gezen tavuk üreticiliği yaygınlaştırılmalıdır" dedi.

İstanbul'da bıçak kemiğe dayandı

İSTANBUL'un verimli tarım toprakları uzun yıllardan beri kar görmeden cemreyi görüyor artık. Bu durum, bu coğrafyada felaketlerin en önemli habercisidir. Kardana vazgeçtik çoğu zaman yağmur da yağmıyor ne yazık ki... Şehirde görülmemiş büyük kuraklıklara ve susuzluğa son yıllarda sık sık tanıklık ediyor olduk. Korkarım ki çok yakın bir gelecekte havasızlığı ve çamur yağmurlarına da konuşacağız.

Asiri betonlaşma ve insan kalabalıklarına ne yazık ki İstanbul'u büyük bir ısı adasına dönüştürdü. İstanbul'da artan nüfus ve betonlaşma karşısında ormanlık alanlar ne yazık ki olmaları gerekenin çok gerisinde kaldı. İstanbul'da bıçak kemiğe dayanmış durumdur. Bugüne kadar İstanbul'un yaşamını olumsuz etkileyen çoğu sorunun en önemli nedeni de bu durumdur. Bundan böyle hiçbir gerekçeyle İstanbul'a yıllardır nefes olmuştur ormanlara ve su havzalarına asla zarar vermemeliyiz. İstanbul'un yaşamı için söz konusu alanları gözebeğimiz gibi korumak ve orman alanlarını hızla artırmak zorundayız.

Herüz imara açılmamış tüm askeri alanları ve su havzalarını yapılaşmaya karşı anayasal güvence altına almalıyız. Bu bir tercih değil, İstanbul'un yaşamı için vazgeçilemez bir zorunluluktur. İstanbul için son sanstr.

Faruk CEBİ-İstanbul
Eski Orman Bölge Müdürü

Vakıfların kiralari korkutuyor

■ CHP Gaziantep Milletvekili **Melih Meriç**'in Gaziantep Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün yasal sınırı çok üstüne çıkarak yaptığı yüzde 200'lük kira zamlarını sonu emnesi ile TBMM gündemine taşımıştı. **Meriç**, Vakıflar'dan gelen cevap için "Vakıflara kira ekspertizi, vatandaşlara kira sınırı çift standarttır" dedi. Bölge Müdürlüğü kira artış oranını ekspertiz raporuna göre artırdığı, vatandaşlara ise yüzde 25 dayatıldığını söyledi.

■ MUĞLA Milletvekili **Cumhur Uzun**, 1 Mayıs 2024'te sona eren konut, ibadethane ve cemevlerinin kullandığı ücretsiz 25 m3 doğalgazın 1 Mayıs 2025'e kadar uzatılması için kanun teklifi verdi.

E. BÜYÜKELÇİ ŞÜKRÜ TUFAN'IN CENAZESİ BUGÜN KALDIRILYOR

BATI Trakya-Gümülcine kökenli emekli Büyükelçi **Şükrü Tufan** (82) önceki gün Bodrum'daki evinde vefat etti. Galatasaray Lisesi ve SBF'yi bitiren **Tufan**, Dışişleri'ne girdikten sonra 1971'de Beyrut Büyükelçiliği ile göreve başladı. Daha sonra Berlin Başkonsolosu, Paris Büyükelçiliği Müsteşarı, Gümülcine Başkonsolosu

oldu. Bosna Hersek Savaşı sırasında Türkiye'nin ilk büyükelçisi olarak görev yaptı. Fas ve Arjantin Büyükelçilerinde bulundu. Bu arada Teftiş Heyeti'nde görev yaptı. Emekli olduktan sonra İslam Konferansı Örgütü Genel Sekreteri **Ekmeleddin İhsanoğlu**'nun kabine şefliğinde bulundu. **Dilşan** ve **Şükrü Tufan** çiftinin oğlu

Korkut Tufan da büyükelçi olarak görev yaptı. **Şükrü Tufan**'ın cenazesi bugün Bitez Camisi'nde ikinci namazından sonra aynı adı taşıyan mezarlığında toprağa verilecek. **Tufan**'ın babası 1950'lerde CHP Çorlu İlçe Başkanlığı'nı yürütmüş, kendisi de 1971'de Tekirdağ CHP'den milletvekili aday olmuştu.

Kıdem tazminatı ne olacak?

KIDEM tazminatında reform isteyen patronlara, işçi 'genel grev' resti ile karşılık verdi. **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan** geçen hafta Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı **Vedat İşikhan**'ın da katıldığı Meclis toplantısında mevcut kıdem tazminat sisteminin hem işçiyi hem de işvereni fazlasıyla mağdur ettiğini belirterek, kıdem tazminatı konusunun gözden geçirilerek reform yapılmasını istedi. Patronlar bu yöndeki görüş ve önerilerini çeşitli zamanlarda dile getiriyor. İşverenler mevcut sistemin gereksinimleri karşılamaktan irak kaldığı, emekçinin ancak yüzde 15'inin kıdem tazminatından yararlanabildiği savunuyla ise fon oluşturulmasını yıllardır duyuyor. Bu talepler doğrultusunda belirli aralıklarla kıdem tazminatı fonu oluşturulmasına yönelik birçok yasa taslağı gündeme gelse de işçi sendikalarının "genel greve gideriz" tepkisi karşısında taslaklar rafa kaldı. **İSO Başkanı**'nın açıklamaya ile kıdem tazminatı yeniden gündeme geldi. **Şükrü KARAMAN**

'81 ilde 81 orman'

TOPLUMDA çevre bilincini geliştirmek amacıyla 2008 yılında TEMA Vakfı ile Tarım ve Orman Bakanlığı işbirliğince hayata geçirilen '81 ilde 81 orman' projesi İ Bankası'nın 100. yılında yeniden başlatılıyor. Projenin açılış toplantısı İ Bankası Genel Müdürü **Hakan Aran** ve TEMA Vakfı YK Başkanı **Deniz Ataç**'ın katılımıyla İş Kuleleri'nde 8 Mayıs Çarşamba 09.30'da yapılacak.

İmalat sanayisinde 'daralma' sinyali

İMALAT sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) nisan ayında 49.3 olarak açıkladı. Bu kapsamda PMI martta gördüğü 50 değerinin altında kaldı. **Istanbul Sanayi Odası**'nın verilerine göre nisanda 49.3'e gerileyen manşet PMI, son üç ayda ilk kez endeks faaliyet koşullarının yavaşladığına işaret etti. Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesinin etkili olduğu belirtildi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. **(SÖZCÜ)**

Firmalar satın alma faaliyetlerini artırdı

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansını takip eden **Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50.0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, mart ayında 50.0 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisanda 49.3'e gerileyerek eşik değer 50.0'nin altına indi.

Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı gerçekleşti. Türk Lirası'ndaki değer kaybının

yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da söz konusu oldu.

Ek personel ihtiyacı

Yeni siparişler ve üretimdeki zayıflığa rağmen firmalar satın alma faaliyetlerini üst üste üçüncü ay artırdı. Bu durum, girdi stoklarının yaklaşık son iki yıldır ilk kez yükselmesini beraberinde getirdi. Yeni siparişlerdeki azalmaya karşılık üretimin yakın dönemde kaydettiği genişleme nihai ürün stoklarının artmasına yol açtı. İstihdam ise önceki iki ay yaşanan düşüşün ardından nisanda önemli bir değişim göstermedi. Kimi anket katılımcıları ek personel ihtiyacı olduğunu belirtirken bazıları ise aranan nitelikte çalışan bulmanın zorluklarına işaret etti.

● EKONOMİ SERVİSİ

ISO PMI endeksi eşik değerini altı-
na yeniden indi. Faaliyet koşulları
yeniden bozulurken, ilk 3 ayın
da ilk düşüşü gerçekleşti. PMI
raporunda, talepteki zayıflamaya
dikkat çekildi. Fiyat artışları ve
yüksek faiz oranlarının talebi
olumsuz yönde etkilemesiyle yeni
siparişlerin de üst üste onuncu
ayda da yavaşladığı kaydedildi.

Talep zayıfladı üretim bozuldu

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye PMI Nisan'da 50 seviyesinden 49,3 seviyesine geriledi. Son PMI verileri, Türk imalatçıların 2024'ün ikinci çeyreğine zorlu bir başlangıç yaptığına işaret etti. Yeni siparişlerde devam eden ivme kaybı, üretimin yeniden yavaşlamasına yol açtı. İstihdamın hemen hemen yatay seyretmesi anketin görece pozitif gelişmesi olarak öne çıkarken firmalar stoklarını artırmak için satın alma faaliyetlerini hızlandırdı. Enflasyonist baskılar yüksek seyrini korumakla birlikte yılın başından bu yana en düşük seviyeye geriledi. Açıklamada şu bilgiler verildi: "Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satın Alma Yö-

neticileri Endeksi (PMI), imalat sektörünün kaydettiği performansı sergilemek amacıyla tasarlanmış tek rakamlı, bileşik performans göstergesidir. Manşet gösterge; yeni siparişler, fabrika çıkışları, istihdam, tedarikçilerin teslim süresi ve satın alma stokları gibi göstergelerden elde edilmektedir. 50 değerinin üzerinde ölçülen tüm rakamlar sektörde genel anlamda iyileşmeye işaret etmektedir. Martta 50 seviyesinde kaydedilen manşet PMI, Nisanda 49,3'e gerileyerek eşik değeri 50'nin altına indi. Böylece endeks faaliyet koşullarının son üç ayda ilk kez yavaşladığına işaret etti. Ancak söz konusu yavaşlama oldukça hafif düzeyde gerçekleşti. Nisan-

da faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı gerçekleşti. Türk lirasındaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük

seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da söz konusu oldu. Yeni siparişler ve üretimdeki zayıflığa rağmen firmalar satın alma faaliyetlerini üst üste üçüncü ay artırdı. Bu durum, girdi stoklarının yaklaşık son iki yıldır ilk kez yükselmesini beraberinde getirdi. Yeni siparişlerdeki azalmaya karşılık üretimin yakın dönemde kaydettiği genişleme nihai ürün stoklarının artmasına yol açtı. İstihdam ise önceki iki ay yaşanan düşüşün ardından Nisan'da önemli bir değişim göstermedi. Kimi anket katılımcıları ek personel ihtiyacı olduğunu belirtirken bazıları ise aranan nitelikte çalışan bulmanın zorluklarına işaret etti." – EKONOMİ SERVİSİ

İSO TÜRKİYE İMALAT PMI nisanda 49,3 oldu

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Mart ayında 50,0 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisanda 49,3'e gerileyerek eşik değer 50,0'nin altına indi. Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıf-

lamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı gerçekleşti. Türk Lirası'ndaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi.

İmalat göstergesi iki ay sonra eşik değerin altına düştü

EKONOMİK büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Mart ayında 50 olan manşet PMI, nisan ayında 49,3'e gerileyerek, eşik değeri olan 50'nin altına indi. Son 3 ayda ilk kez endeks faaliyet koşullarının yavaşladığına işaret etti. Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle

yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdeki ne göre daha ılımlı gerçekleşti. Türk Lira-

sı'ndaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da söz konusu oldu.

Yeni siparişler ve üretimdeki zayıflığa rağmen firmalar satın alma faaliyetlerini üst üste üçüncü ay artırdı. Bu durum, girdi stoklarının yaklaşık son iki yıldır ilk kez yükselmesini beraberinde getirdi. Yeni siparişlerdeki azalmaya karşılık üretimin yakın dönemde kaydettiği genişleme nihai ürün stoklarının artmasına yol açtı. İstih-

dam ise önceki iki ay yaşanan düşüşün ardından nisanda önemli bir değişim göstermedi. Kimi anket katılımcıları ek personel ihtiyacı olduğunu belirtirken bazıları ise aranan nitelikte çalışan bulmanın zorluklarına işaret etti.

Türkiye Sektörel PMI raporu, nisan ayında da imalat sektöründe yakın dönemde gözlenen eğilimlerin sürdüğüne işaret etti. Takip edilen on sektörün çoğunluğunda üretim ve yeni siparişler zayıflarken, istihdam tarafında nispeten olumlu bir tablo ortaya çıktı ve sektörlerin yansı çalışan sayısını artırdı.

■ **Haber Merkezi**

ekonomi masası

bugün

TÜİK Çiğ Süt Üretim İstatistikleri 2023 verileri açıklayacak.

yarın

TÜİK Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) Nisan 2024 verileri açıklayacak.

TÜİK Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi Nisan 2024 verileri açıklayacak.

1 milyon 600 bin kW Nasıl Bir Ekonomi TV'de Ekonomi Masası'nda konuşan Aldo Enerji Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Veli Doğan, Almanya'nın 2030 yılına kadar karbon salımlarını sıfırlamak için yenilenebilir enerjide 150 GW'a kadar çıkacağını açıkladığını belirterek "Biz henüz kadar ne santral yapacağımızı bilmiyoruz. Ne kadarına müsaade edileceğini de bilmiyoruz. Bir hedefimiz de yok yenilenebilir enerji tarafı için" diye konuştu. Doğan, şöyle devam etti: "Önümüzdeki dönem için ben bir şey dikkat çekmek istiyorum, Otomotiv sektörü tarafından baktığımızda pazarın yüzde 50'si elektrikliye

döndüğünde alt yapıımız da sistemlerimiz de yetersiz kalacak. Almanya bunu gördüğü için 2030'a kadar hedefini koydu. Geçiş sürecini yumuşattı ve şu anda yatırımcı çekiyor. Üstelik güneşlenme saat ortalaması MW başına 800.000 kW, bizimki 1.600.000 kW. Fakat buna rağmen ne bir hedefimiz var ne de açıklanmış bir şey var."

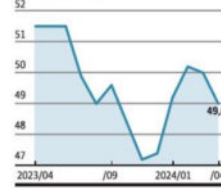

Haluk Veli Doğan

İMALAT PMI EŞİK DEĞERİN ALTINA GERİLEDİ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, mart ayında 50 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisan 2024'te geriledi. Nisan ayında faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü

ISO Türkiye İmalat PMI

gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi.

Yeni siparişlerde zayıflama

S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI anket verilerine ilişkin, "Yeni siparişlerde süregelen zayıflama nedeniyle, geçen aylarda görülen üretim artışı sürdürülemedi ve nisan ayında son buldu. Firmaların beklentisi, talebin yakın zamanda yeniden toparlanarak üretimde sürdürülebilir iyileşme sağlanması yönünde olacak. Nisan ayında enflasyon bir miktar gevşeyerek yılın başından bu yana en düşük seviyeye geriledi. Buna rağmen imalatçılar halen hem yurt içi hem de yurt dışı talebi olumsuz etkileyen yüksek fiyat artışları ile mücadele etmek durumunda kalıyor" değerlendirmesinde bulundu.

ISO İMALAT PMI

Sanayi, ikinci çeyreğe zorlu bir başlangıç yaptı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI, nisanda bir önceki aya göre 0,7 puan düşüşle 49,3'e indi. İki ayın ardından yeniden 50 eşik değerinin altına inen endeks, imalat koşullarında bozulmaya işaret etti. 10 sektörden yedisinin faaliyet koşullarında

negatif seyir gözlemlendi. Yeni siparişlerde 10'uncu ayına giren ivme kaybı üretimin yavaşlamasına yol açarken, talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde de son üç ayın ilk düşüşü yaşandı. En iyi performans, gıda **sanayi-inde** gözlemlendi. /04

%87**Domateste
yıllık fiyat
artışı**

Antalya hallerinde işlem gören domates miktar endeksi yıllık yüzde 4,32, fiyat endeksi yüzde 87,95 arttı. Sebze miktar endeksi yıllık yüzde 14,27, fiyat endeksi yüzde 55,85 yükseldi. Meyve miktar endeksi ise yıllık yüzde 20,44, fiyat endeksi 78,24 artış gösterdi.

Enflasyon (2024 Nisan, aylık % değişim)

Mevsimsel Tarım Ürünleri	Değ.	Lahana	Değ.	Elbise-Kadın	34,39
Limon	25,21	Balık	-4,49	Mektup	33,33
Soğan	21,58	Mevsim Dışı Tarım Ürünleri	Değ.	Gönderimi	
Havuç	16,74	Patlıcan	+40,88	Etek-Kadın	27,50
Muz	12,84	Taze Fasulye	-26,00	Çorap-Çocuk	26,63
Salatalık	-28,27	İşlenmiş Tarım-Sınai ve diğer Ürünler	Değ.	Pantolon-Erkek	21,74
Bezelye	-20,19	Bluz-Cocuk	48,27	Takım Elbise	20,38
Yeşil Soğan	-19,62	İç Çamaşır-Kadın	44,76	Şehirlerarası Otobüs Bileti	19,40
Sivri Biber	-18,87	İç Çamaşır-Erkek	36,00	Yemek Odası	17,82
Kıvrıkcık Salata	-17,34	Bluz -Kadın	44,32	Takımı	
Kabak	-12,61	İç Çamaşır-Erkek	36,00	Tavuk Eti	17,24
Bakla	-7,36			Yumurta	-6,56

NISANDA GIYIM FİYATLARI TIRMANIŞA GEÇTİ

İstanbul'da, nisanda fiyatı önceki aya göre en çok artan ürün çocuk bluzu, en çok düşen ürün ise patlıcan oldu. Fiyatında artış yaşanan diğer ürünlerin bazıları, aynı gruptan yüzde 44,76 ile kadın iç çamaşırı, yüzde 44,32 ile kadın bluzu, yüzde 36 ile erkek iç çamaşırı, yüzde 34,39 ile kadın elbisesi, yüzde 27,50 ile kadın eteği, yüzde 26,63 ile çocuk çorabı, yüzde 21,74 ile erkek pantolonu olarak belirlendi.

İTO'nun enflasyon beklentisi %43-44

İTO Başkanı Avdagiç, ihracatın sıkıntıya girmemesi ve ithalatın cazip hale gelmesi için kur ile enflasyon arasındaki korelasyonun kopmaması gerektiğini belirterek, TCMB'nin yüzde 36 olarak tahmin ettiği yılsonu enflasyonunu, yüzde 43-44 bandında ön gördüklerini söyledi. İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, iş dünyasının enflasyon ve döviz kuru beklentilerini değerlendirdi. Merkez Bankası'nın yılsonu enflasyon beklentisini yüzde 36 olarak açıkladığını, tahmin aralıklarında

bunun yüzde 40-42'lere çıkabileceğini ifade ettiğini hatırlatan Avdagiç, "İstanbul iş dünyası olarak enflasyonda biz bu seneyi yüzde 43-44 bandında tamamlayacağımızı öngörüyoruz." değerlendirmesinde bulundu. Avdagiç, ihracatın sıkıntıya girmemesi ve ithalatın cazip hale gelmesi için kur ile enflasyon arasındaki korelasyonun kopmamasının önemli olduğuna işaret ederek, "İlk çeyrekte dolar kuru yüzde 9, enflasyon yüzde 14,3'ün üzerinde arttı. 5,3 puanlık bir fark var" ifadesini kullandı.

Döviz tutulduğu zaman insanlar "Gerçek kur bu değil. Ben kafamdaki kura göre fiyatlama yapıyorum" diyor. En tehlikeli durum da bu. İnsanları, kafasındaki kura göre fiyatlama yapacak noktaya getirirsen enflasyon yüzde 70 oluyor.

**Prof. Dr.
Emre Alkin**
-Ekonomi
Masası'ndaki
konuşması

TAHVİL

ŞİRKET PANOSU / Şirket haberlerinde bugün önemli ne var?

Yapı Kredi Faktoring, %70,46 yıllık bileşik faizden bono ihraç etti

Yapı Kredi Faktoring, 29 Nisan 2024 günü nitelikli yatırımcılara finansman bonosu ihraç etti. Toplam tutarı 750,250,000 TL olan bononun yıllık basit faizi %57, bileşik faizi ise yüzde 70,46'e denk geliyor. 90 gün vadeli bononun vadeye isabet eden faiz oranı ise yüzde 14,05 olacak.

%57
YILLIK BASİT FAİZ

Diğer taraftan 29 Nisan tarihli TLREF %52,99 seviyesinde bulunuyor. Yapı Kredi Faktoring'in çıkardığı bononun yıllık yüzde 57 basit faiz oranı, TLREF'in yaklaşık 4,01 puan üzerinde bulunuyor. Şirketin önerdiği faiz oranı, piyasa koşullarıyla kıyaslandığında yatırımcısı için uygun bir seçenek olarak değerlendirilebilir. Bononun vade tarihi 29 Temmuz 2024 olacak.

TUKAŞ

Dondurulmuş patates hattı yatırımına gidiyor. Finansman ihtiyacını yurt dışından karşılayacak

Tukaş, kurmakta olduğu dondurulmuş gıda üretim tesisinde patates hattı alımı için gereken finansman ihtiyacını çözdü. Şirket, alım için Hollanda Eximbank kaynaklı Akabank ile 32.233.000 euro tutarında kredi anlaşması imzaladı.

Kredi, 2 yıl ödemesiz ve 10 yıl vadeli olacak. Faiz oranı Euribor +2,75 olacak. Tukaş, gerçekleştireceği finansmanla üretim kapasitesini artırarak pazardaki konumunu güçlendirmeyi ve ürün çeşitliliğini artırmayı hedefliyor. Son açıkladığı 2023 dokuz aylık faaliyet döneminde hasılatını %41,08'e yükseltirken tutarı 3,69 milyar TL'ye çıkardı.

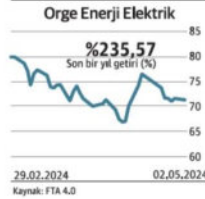

KOROPLAST

Çöp torbalarını geri dönüşümden üretecek. Bu yıl %35 geri dönüşümü kullanmayı amaçlıyor

Koroplast, plastik geri dönüşüm tesisi sahibi CSR Plastik ile iş ortaklığına gidiyor. Anlaşma kapsamında şirket, CSR Plastik'ten geri dönüştürülmüş plastik hammaddeyi satın alarak çöp torbası üretiminde kullanacak.

Koroplast, bu anlaşmayla 2024 yılı için belirlediği %35 geri dönüştürülmüş hammadde kullanım hedefine ulaşmada önemli bir adım gerçekleştirmiş olacak. Böylece Avrupa'daki ihracat pazarlarında, geri dönüştürülmüş hammaddelerin kullanımını zorunlu kılan kurallara uyum sağlaması ve rekabetçiliğini artırması mümkün olacak.

ORGE ENERJİ

İstanbul Havalimanı MRO Tesislerinin elektrik tesisatı işini üstlenecek. Geliri artacak

Orge Enerji, İstanbul Havalimanı MRO (Bakım-Onarım) Tesisleri Hangar A-B Projesi'nin elektrik tesisatı işleri için verdiği teklifin kabul edildiğini ve ihalenin lehine sonuçlandığını duyurdu. Proje kapsamında kdv hariç toplam 244.348.690 TL'ye denk geliyor.

Kalyon İnşaat ile sözleşme görüşmelerinin devam ettiği ve projenin 540 gün içinde tamamlanacağı belirtildi. Orge Enerji, son açıkladığı 2023 dokuz aylık faaliyet döneminde hasılatını %103,8 oranında artırarak 1 milyar TL'ye çıkardı. Bu anlaşma hasılatını büyütmeye önemli bir faktör olacak.

AZTEK TEKNOLOJİ

Apple aksesuarlarının distribütörlüğünü aldı. Gelir artış beklentisini paylaştı

Aztek Teknoloji, Türkiye'deki Apple HomePod hoparlör grubunun yanı sıra Apple markalı aksesuarlar, Apple TV ve Beats ürünlerinin yetkili distribütörü oldu. Yeni anlaşmayla şirket, söz konusu ürünleri Türkiye'deki "dağıtım açık kanal" olarak adlandırılan kanallar aracılığıyla satma ve dağıtım yetkisine sahip olacak.

Firmanın distribütörlüğünü aldığı HomePod hoparlörün birden fazla farklı fonksiyonu olduğu ve günlük görevleri yönetme ve akıllı ev kontrolü gibi fonksiyonları gerçekleştirmeye etkili olduğu belirtildi. Şirket bu anlaşmayla gelirinin ne kadar artacağına dair beklentisini paylaştı.

EKOS TEKNOLOJİ

Sözleşmenin imzalanması için davet aldı. Ciro su nazara alındığında aldığı ihale gayet iyi

Ekos Teknoloji, ihalesine girdiği TEİAŞ'ın 4 adet 154/33.6 kV, 35/50 MVA kapasiteli iki üniteli çekicili mobil trafo merkezi ve yedek malzemeleri temin işinin kendisinde kaldığını duyurdu. Şirket, sözleşmenin imzalanması için davet aldığını duyurdu.

Şirket daha önce yaptığı açıklamada ihale bedelinin 463.111.300,00 TL olduğunu duyurmuştu. Son açıkladığı 2023 dokuz aylık faaliyet döneminde ise 584,40 milyon TL hasılat elde ederken bir önceki yılın aynı döneminde göre %179,33 oranında artış gerçekleştirdi. Açıklanan son ihalenin tutarı nazara alındığında firmanın bu yıl gelirinde kayda değer artış gerçekleştirmesi mümkün görünüyor.

İSO İmalat PMI eşik değerin altına indi

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) anketinin Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, mart ayında 50 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisanda 49,3'e geriledi. Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı.

Dış talep de fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı gerçekleşti.

Türk Lirasındaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da görüldü.

İSO Türkiye İmalat PMI, nisan ayında 49.3 puana düşerek iyileşmeden uzaklaştı

Sanayide 'sipariş' kaygısı

İstanbul Sanayi Odası (İSO)
Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin dün yayımlanan Nisan 2024 sonuçları, **sanayide** sorunların yeniden arttığını ortaya koydu.

Anket sonuçlarına göre Mart 2024'te 50 puan olan manşet PMI, geçen ay 49.3'e geriledi. Eşik değer olan 50 puanın üzerinde ölçülen tüm sonuçlar **sanayide** iyileşmeye, bunun altında olan sonuçlar kötüleşmeye işaret ediyor. Sonuçları yorumlayan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi: "Yeni siparişlerde süregelen zayıflama nedeniyle, geçen aylarda görülen üretim artışı sürdürülemedi ve nisan ayında son buldu.

Firmaların beklentisi, talebin yakın zamanda yeniden toparlanarak üretimde sürdürülebilir iyileşme sağlaması yönünde olacak. Nisan ayında enflasyon bir miktar gevşeyerek yılın başından bu yana en düşük seviyeye geriledi. Buna rağmen imalatçılar halen hem yurtiçi hem yurtdışı talebi olumsuz etkileyen yüksek fiyat artışları ile mücadele etmek durumunda kalıyor." • **Ekonomi Servisi**

78 / Z RAPORU

DOS-
YA

Ekonomilerde 'Gümüş tsunami' endişesi

— FATMA NUR DİNÇ

DÜNYA GENELİNDE NÜFUSLARIN YAŞ YAPISI ÇARPICI BİR BİÇİMDE DEĞİŞİYOR. 2018 YILINDA DÜNYA ÇAPINDA 64 YAŞ ÜSTÜ İNSAN SAYISI, 5 YAŞ ALTI ÇOCUK SAYISINI GEÇTİ. TARİHTE İLK KEZ BÖYLE BİR DURUM YAŞANIRKEN, DÜNYANIN DÖRT BİR YANINDAKİ ÜLKELER, GENÇ NÜFUSTAN GİDEREK YAŞLANAN NÜFUSA DOĞRU ÖNEMLİ BİR DEMOGRAFİK GEÇİŞ SÜRECİNDEN GEÇİYOR. EKONOMİK AÇIDAN BAKILDIĞINDA NÜFUSLARIN YAŞLANMASI, ÜLKELERDE ÇOK FARKLI ZORLUKLARA YOL AÇIYOR. DÜNYA NÜFUSUNUN YAŞLANMASI, ÖNÜMÜZDEKİ ON YIL ZARFINDA İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ DIŞINDA EKONOMİYİ DEĞİŞTİRECEK, EN BÜYÜK GÜÇLER ARASINDA ÖNE ÇIKIYOR. TÜM DÜNYADA NÜFUSUN YAVAŞLAMASI KÜRESEL EKONOMİ İÇİN "GÜMÜŞ TSUNAMI" OLARAK ADLANDIRILİYOR.

Yarım asırdır nüfus artış hızı tüm dünyada azalıyor. Birleşmiş Milletler (BM), bu düşüşün önümüzdeki yıllarda da devam edeceğini öngörüyor. Yaşlanan toplum büyük beceri kıtlığına yol açarken, üretkenliği ve dünyadaki ekonomik ilişkilerini de etkiliyor. Yaşlanan nüfusa sahip bir toplum, yenilikçi gücünü kaybediyor. Çalışma çağındaki nüfusun azalması, nitelikli işgücü arzının azalmasına da neden oluyor. Daha yaşlı nüfusa sahip ülkeler, daha yüksek sağlık masrafları, emeklilik yardımları ve kamu tarafından finanse edilen diğer programlar için daha küçük bir grup insana bağımlı kalıyor.

17 ülkenin nüfusunun yüzde 20'sinden fazlası 65 yaş ve üzeri kişilerden oluşuyor. Nüfusun yaşlanması ekonominin dinamizmini kaybetmesine ve büyümenin gerilemesine neden oluyor. Japonya, yaşlanmaya dayalı durgunluğun yaşandığı en önemli örnek olarak gösteriliyor. Yaşlı nüfus oranının yüksek olduğu Japonya'da nüfusun yüzde 28,2'sini 65 yaş ve üzeri olan yaşlı yetişkinler oluşturuyor. Dünyada en yaşlı nüfusa sahip iki ülke İtalya ve Finlandiya olurken, en genç nüfusa sahip ülkelerin başında da Afrika ülkeleri geliyor.

EKONOMİNİN VERİMLİLİĞİ RİSK ALTINDA

50 yıl önce dünya nüfusunun yıllık artış hızı yüzde 2 iken günümüzde yüzde 1'in altına kadar geriledi. Araştırmalar, doğum oranlarında devam etmesi beklenen düşüş sonucunda 2060'lardan itibaren dünya nüfusunun azalma trendine gireceğini gösteriyor. Küçülen işgücünün bu durumdan etkilenmemesi elbette mümkün değil. Uluslararası Para Fonu'na göre, çalışma çağındaki nüfus en geç 2030 yılına kadar azalacağından, ekonominin verimliliği de büyük bir risk altında olacak.

Temel sorunun yaşlanan nüfusun üretimden çekilmesine rağmen mevcuttaki pastadan pay almaya devam etmesinin hali hazırda çalışanlar ve üretenler tarafından paylaşılmaya ne kadar devam edeceği olduğuna dikkat çeken Beykoz Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Sinan Alçın, hâlihazırda çalışanların istihdam piyasasının dışına çıkarılması da refah kaybı olmadan taşınmaları, mevcut milli gelirin âtlı nüfus artışı kadar artmasına bağlı olduğunu söylüyor.

Ortalama yaşam süresinin artması 'Gümüş tsunami'ye neden oluyor 1913'te 34 yıl olan küresel yaşam beklentisi, 2022'de 72 yıla yükseldi. Uzun vadede bu seyrin devam etmesi bekleniyor. Yaşam süresinin artmasının yanı sıra 1970 ile 2020 yılları arasında dünyanın her ülkesinde doğurganlık düştü. 'Gümüş tsunami' olarak adlandırılan bu süreç sadece yaşlı nüfusun büyüklüğünden değil, aynı zamanda ortalama yaşam süresinin artmasından da kaynaklanıyor. Birleşmiş Milletler ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) kurulduğunda, 15 yaş altı çocuk sayısı, 65 yaş ve üstü insanlardan

80 / Z RAPORU

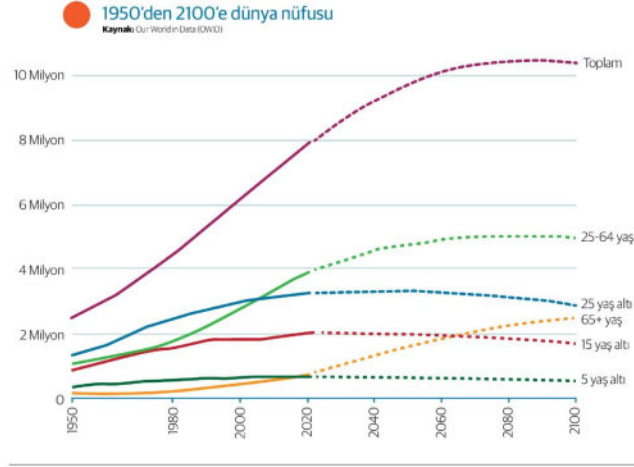
DOS-
YA

yedi kat daha fazlaydı. 2050 yılına gelindiğinde bu grupların hemen hemen aynı büyüklükte olması bekleniyor. 2000 ile 2050 yılları arasında, 80 yaş ve üzeri kişilerin küresel payı ise neredeyse yüzde 5'e ulaştı.

İstanbul Üniversitesi İktisat Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Murat Şeker ise yaşlı nüfusun ekonomik koşullarının iyileştirilmesine yönelik adımların atılması gerektiğini ifade ediyor. Ülkelerdeki sosyal güvenlik sistemlerinin ve aktüeryal dengelerin gözden geçirilmesinin büyük önem arz ettiğine dikkat çeken Şeker, "Demografik fırsat penceresini iyi değerlendirmiş ülkelerde yaşlılar refah içerisinde yaşayabilecekken, bu fırsatı değerlendiremeyen ülkeler ekonomik risklerle karşılaşacak. Ekonomik refaha sahip bir yaşlanma sorun teşkil etmezken, ekonomik refahtan yoksun yaşlanma beraberinde yeni ekonomik krizlerin doğmasına neden olacak" şeklinde konuşuyor.

TÜRKİYE, DEMOGRAFİK
FIRSATINI KAYBEDİYOR

OECD ülkelerinde nüfus hızla yaşıyor, Türkiye de bu ülkeler arasında yer alıyor. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan nüfus verileri Türkiye'de doğum hızlarındaki ürkütücü düşüşü ortaya koyuyor. Türkiye'nin nüfus artış hızı 2019'da binde 13,5 iken 2020'de binde 5'e, 2022 yılında ise binde 7,1'e geriledi. Nüfus artış hızı 2023 yılında çok dramatik bir şekilde binde 1,1'e düştü. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ise 2018 yılında yüzde 8,8 iken, 2023 yılında bu oran yüzde 10,2'ye yükseldi.

Ekonomik gücü genç nüfusa bağlı ülkeler için nüfusun yaşlanması mevcuttaki üretim paradigmasının ciddi manada sarsılması sonucunu beraberinde getirebileceğini söyleyen Alçın, Türkiye'nin 90'lardan itibaren 'yarı-çevre' konumuyla hızlı ama dağınık sanayileşen bir yapıda

DEĞİŞEN DEMOGRAFİK YAPI
ZAMANLA DEMOGRAFİK
KRİZE DÖNEBİLİR

PROF. DR. MURAT ŞEKER

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT
BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ

ÜRETİM VE İSTİHDAM YARATAN SEKTÖRLERİN DESTEKLENMESİNE; EĞİTİM SİSTEMİ İLE SEKTÖR İHTİYAÇLARININ BİRLİKTE PLANLANARAK İŞGÜCÜ ARZ VE TALEBİNİN KESİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK ADIMLARIN ATILMASI GEREKİYOR. ÖTE YANDAN SON EYT İLE BOZULAN AKTÜERYAL DENGİNİN ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE NEGATİF ETKİLERİNİ DAHA ÇOK HİSSEDECEĞİZ.

Z RAPORU / 81

olduğunu belirtiyor. Bu büyüme modelinin temel harcının aktif nüfus (15-65 yaş) fazlalığı olduğuna dikkat çeken Alçın, bu avantajın yitirilmeye başlanması ile göçmen işçilerin birçok sektörde resmi veya kayıt dışı istihdam oranının yükseldiğini ve bu durumun bireysel refahı düşürdüğünü söylüyor.

Göçmenlerin yerleşikler gibi harcamalarının tamamı ülke içinde kalması yarıyor. Bu durumun ekonomide sızıntı yarattığını belirten Alçın, "Türkiye açısından da diğer gelişmekte olan ülkeler için olduğu gibi beceri ve nitelik gerektiren (yazılım gibi) katma değeri yüksek alanlara yönelmek akılcı bir yol olabilir" diyor.

Genç nüfusunu kaybeden Türkiye'nin demografik fırsat penceresini iyi değerlendiremediğini söyleyen Şeker ise "Çalışma çağındaki nüfusun, genç ve yaşlı nüfusun toplamından fazla olduğu dönem olarak nitelendirilen 'demografik

fırsat penceresi' Türkiye'de 2005-2010 döneminde açıldı, pencerenin yapılan projeksiyonlara göre 2040 yılında kapanacağı öngörülüyor ki bu 2035'lere de denk gelebilir. Bu süre içerisinde büyümede belli bir performans gösterilmiş olsa da istihdamda aynı performans gösterilemedi" diyor.

NÜFUSUN YAŞLANMASI EKONOMİK BÜYÜMEYİ OLUMSUZ ETKİLEYEBİLİR

Bursa Uludağ Üniversitesi İktisat Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mehmet Ali Polat, bireysel tasarruf eğiliminin azalması sebebiyle de toplam tasarruflar üzerinde negatif etkilere sebebiyet vereceğini ve kamu maliyesinde neden olduğu ilave yükler sebebiyle vergi oranlarında ve çalışan kesim üzerinde sosyal kesintilerde artışlara neden olacağını söylüyor. Bu bağlamda, ekonomik büyümenin olumsuz yönde etkileceğini belirten Polat, "Demografik değişimin ekonomik

DOÇ. DR.
MEHMET ALİ POLAT

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
İKTİSAT BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ

TÜRKİYE, SANAYİLEŞME KAPSAMINDA CİDDİ BİR EMEK GÜCÜNE İHTİYAÇ DUYMUYOR

TÜRKİYE GELİŞMEKTE OLAN ÜLKE OLDUĞU İÇİN ÖZELLİKLE SANAYİLEŞME KAPSAMINDA CİDDİ BİR EMEK GÜCÜNE İHTİYAÇ DUYMUYOR. DOLAYISIYLA DA EKONOMİK BÜYÜME HUSUSUNDA BÜYÜK FARKLILIK OLUŞMAYACAKTIR. ANCAK, YAŞLI NÜFUSUN ÜRETİME KATKISININ OLMAYIP TÜKETİM KALEMİNDE ARTIŞA SEBEBİYET VERMESİ, EKONOMİK BÜYÜMENİN TALEP BANDINDA ETKİLİ OLUYOR. BU GERÇEĞİ DE GÖZ ARDI ETMEMEK GEREKİYOR.

GENÇ NÜFUS AVANTAJININ İLELEBET DEVAM ETMESİ BEKLENEMEZ

PROF. DR. SİNAN ALÇIN

BEYKOZ ÜNİVERSİTESİ İŞLETME VE YÖNETİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANI

ÜLKELERİN ZENGİNLİĞİNİ SADECE SİNAİ MAL ÜRETİM KAPASİTESİ BELİRLEMİYOR VE HATTA MERKEZ ÜLKELER 90'LARIN BAŞINDAN İTİBAREN SANAYİDEN TASARIMA YÖNELİYOR. BU DA DAHA AZ NÜFUSLA DAHA YÜKSEK KATMA DEĞER ANLAMINA GELİYOR. MERKEZDE YER ALAN 7-8 ÜLKE DIŞINDA KALANLAR AÇISINDAN GENÇ NÜFUS ŞİMDİLİK HALEN BÜYÜK AVANTAJ ANCAK BUNUN DA İLELEBET DEVAM ETMESİ BEKLENEMEZ.

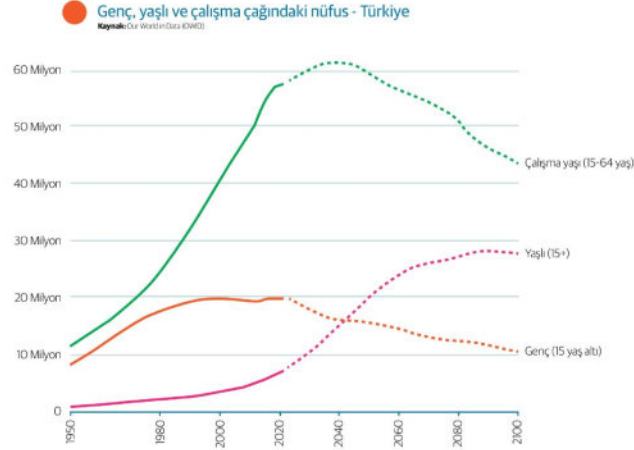
82 / Z RAPORU

DOS-
YA

büyüme hızını yavaşlatmasındaki en güzel örneklerden biri Çin'dir. Örneğin, Çin'in günümüz çalışma çağı nüfusundaki düşüş, üretkenlikte hızlı bir ilerleme kaydedilmediği takdirde çok daha düşük seviyede bir ekonomik büyümeye zemin hazırlamaktadır. Yine, Almanya'nın yaşlı nüfusundaki artış; çalışan genç nüfusun, emeklilik sistemi ile sağlık sistemi bağlamında karşılaması gereken yükünü artırmıştır" diyor.

NÜFUS YAŞLANDIKÇA
"TASARRUF" EĞİLİMİ ARTIYOR

Demografik olarak yaşlanan nüfusun, talebi de düşürmeye başlayan bir nüfus olduğuna dikkat çeken İstanbul Topkapı Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Erhan Aslanoğlu ise geliri de azaldığı için demografik

olarak yaşlanan nüfusun tasarruf eğiliminin de artacağına dikkat çekiyor. Aslanoğlu, yaşlanan nüfus nedeniyle, ürün talebinin düşeceğini ancak yaşlı bakım hizmeti, sağlık, turizm gibi hizmet alanlarında talep artışının olacağını belirtiyor.

SAĞLIK HARCAMALARI
BÜTÇE AÇIĞINI ARTIRABİLİR

Birleşmiş Milletler'e göre, 2050 yılına kadar insanlığın yaklaşık yüzde 22'si yani yaklaşık 2 milyar insan 60 yaşın üzerinde olacak. Daha uzun yaşam

**BİRLEŞMİŞ
MİLLETLER'E
GÖRE, 2050 YILINA
KADAR İNSANLIĞIN
YAKLAŞIK YÜZDE
22'Sİ YANI
YAKLAŞIK 2
MİLYAR İNSAN 60
YAŞIN ÜZERİNDE
OLACAK.**

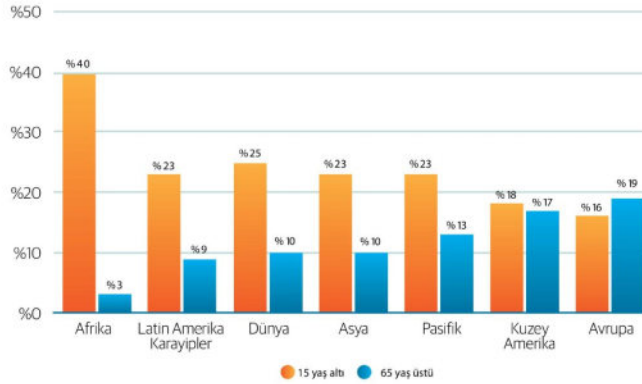
PROF. DR. ERHAN
ASLANOĞLUİSTANBUL TOPKAPI ÜNİVERSİTESİ
REKTÖR YARDIMCISIÇOCUK SAHİBİ OLMAK,
TEŞVİK EDİLMESİ GEREKEN
BİR DURUM OLACAK

KÜRESEL NÜFUSUN YAŞLANMASIYLA SEKTÖREL KOMPOZİSYON İMALATTAN HİZMETLERE DAHA ÇOK KAYACAK. GENEL TALEP KOŞULLARINDA BİR YAVAŞLAMA OLACAK. BU BÜYÜMEYİ OLUMSUZ ETKİLEYECEK AMA ENFLASYON AÇISINDAN DA OLUMLU BİR FAKTÖR OLABİLİR GİBİ GÖRÜNÜYOR. BUNU ÖNLEM EK İÇİN BİR ŞEY YAPILABİLİR Mİ? EVET, MUHTEMELEN ÜLKELER HEM EKONOMİK-SİYASİ GÜÇ HEM ASKERİ GÜÇ ANLAMINDA BİR NOKTADAN SONRA BU YAŞLANMAYI DURDURMAK İSTEYECEKLERDİR. MUHTEMELEN BUGÜN KUZEV AVRUPA ÜLKELERİNDE OLDUĞU GİBİ BİRDEN FAZLA ÇOCUK SAHİBİ OLMAYI TEŞVİK EDEN, BU ANLAMDA BU ÇOCUKLARIN EĞİTİM, SAĞLIK VE DİĞER GİDERLERİNİ DAHA FAZLA DEVLETİN ÜSTLENDİĞİ YAPILAR OLABİLİR. ÇÜNKÜ DÜNYA EKONOMİSİ NÜFUS ARTTIKÇA, KAYNAKLAR KULLANILDIKÇA ORTALAMA GELİR ARTIRMAK KOLAY OLMAYACAK. ÇOCUK SAHİBİ OLMAK BİR ŞEKİLDE MADDİ ANLAMDA TEŞVİK EDİLMESİ GEREKEN DE BİR DURUM OLACAK GİBİ GÖRÜNÜYOR.

2023 yılında dünya nüfusu ve bölgelerde seçilmiş yaş gruplarının oranı

Kaynak: Statista

beklentisine sahip bir nüfusun, toplum için birtakım sorunlar doğurması bekleniyor. Bunların en önemlisi sağlık bakım maliyetlerinin artması. Yaşlanma sürecinde öncelikle sağlık harcamaları ve sosyal güvenlik harcamalarının artacağını ifade eden Günsoy, bu eğilimin ekonominin bütçe açığını artıran bir durum olduğunu söylüyor.

ÇÖZÜM GÖÇ MÜ?

Dünya nüfusu 15 Kasım 2022'de 8 milyarlık dönüm noktasını geçti. 7 milyardan 8 milyara ilerleme yalnızca 12 yıl sürdü. Büyüme, düşük gelirli ülkeler ve Afrika'da orantısız bir şekilde yüksek, orta ve (özellikle) yüksek gelirli ülkeler ile Avrupa'da ise orantısız bir şekilde düşük.

Afrika'da iş arayan gençlerin sayısı fazlayken, daha yaşlı bir nüfusa sahip olan Avrupa'da işçi arayan çok sayıda iş var. Örneğin Avrupa'da sayının lokomotifleri olarak gösterilen Almanya'da yaşlanan nüfus nedeniyle Alman ekonomisi her yıl yüz binlerce nitelikli göçmene ihtiyaç duyuyor.

NÜFUSUN YAŞLANMASI NASIL AVANTAJA DÖNÜŞTÜRÜLÜR?

Yaşlanmanın etkileyeceği bir diğer alanın eğitim olduğunu söyleyen Günsoy, eğitim sürecinin beşeri sermaye birikimini etkileyerek ekonomik büyümeyi olumlu yönde etkileyen bir unsur olduğunu ifade ediyor. "Ortalama yaşam beklenti-

PROF. DR. GÜLER GÜNSOY

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ

YAŞLILARA UYGUN ÇALIŞMA KOŞULLARI VE SÜRELERİ GELİŞTİRİLMELİ

YAŞLILARIN EKONOMİK HAYATA AKTİF OLARAK KATILABİLMESİNİ SAĞLAYACAK POLİTİKALAR GELİŞTİRİLİRKEN YAŞLI NÜFUSUN GÜNÜMÜZDE "GÜMÜŞ EKONOMİNİN" EN ÖNEMLİ UNSURU OLDUĞU GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMALIDIR. BU BAĞLAMDA, YAŞAM BOYU ÖĞRENME SÜREÇLERİNE DERİNLİK KAZANDIRILMALI, YAŞLILARA UYGUN ÇALIŞMA KOŞULLARI VE SÜRELERİ GELİŞTİRİLMELİ, HİZMETLERDE VE ÜRÜNLERDE YAŞLILARA YÖNELİK ÇEŞİTLİLİK SAĞLANMALIDIR.

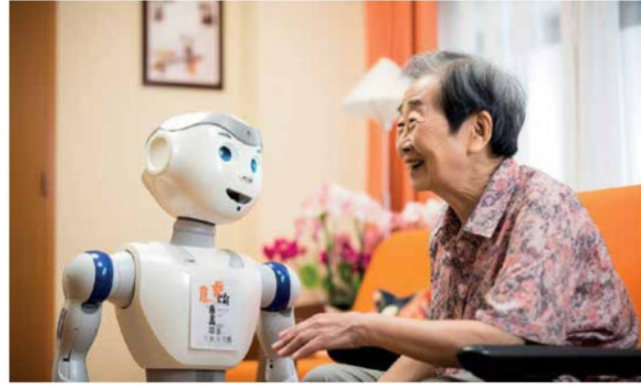
84 / Z RAPORU

DOS-
YAYAŞLANAN TOPLUM, ROBOT
PAZARINA CANLILIK
GETİRİYOR

Yaşlanan bir toplum, robot pazarına iki farklı şekilde yeni bir hareketlilik kazandırıyor. İlk olarak, insanların kendileri için çok yorucu olan görevleri yerine getirmelerine yardımcı olan özel robotlara olan talep ortaya çıkıyor. Ev işlerine veya tıbbi bakıma yardımcı olan robotlar yaşlı nüfus oranı yüksek olan Japonya'da yıllardır oldukça popüler. Bir diğer taraftan yaşlanan bir dünyanın işgücü piyasasındaki açığı kapatmak için daha fazla robota ihtiyaç duyuluyor. Robot ve otomasyon, makinelerin yalnızca emekli kişilerin yerini almasını sağlamakla kalmayıp aynı zamanda fiziksel olarak zorlu faaliyetlerde yaşlı çalışanları destekleyerek bu etkileri azaltabiliyor.

sindeki artış ve buna paralel olarak emeklilik yaşının artması; eğitilmiş, tecrübeli, donanımlı yaşlı nüfusun işgücünde kalma süresini artıracığından beşeri sermaye birikimini ve dolayısıyla ekonomik büyümeyi olumlu etkileyecektir" diyor Günsoy, bu durumda nüfusun yaşlanmasının avantaja dönüşebileceğine dikkat çekiyor.

Günsoy, "Günümüzde eğitim seviyesi ne kadar yükselirse ve eğitilmiş nitelikli gençlerin nüfusa oranı ne kadar artırırsa uzun dönemde yaşlanma süreci hızlandığında bu sürece güçlü bir beşeri sermaye birikimiyle hazır olunabilecektir. Dolayısıyla, Türkiye'nin yaşlanma süreci günümüzde beşeri sermaye birikiminde ivme kazanmak kaydıyla uzun dönemli ekonomik büyümesine olumlu yansiyabilecektir" diyor.

**DÜNYA NÜFUSU
15 KASIM
2022'DE 8
MİLYARLIK
DÖNÜM
NOKTASINI
GEÇTİ. 7
MİLYARDAN
8 MİLYARA
İLERLEME
YALNIZCA 12
YIL SÜRDÜ.**

ERDAL BAHCIVAN

İSTANBUL SANAYİ ODASI (ISO)
YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖNÜMÜZDEKİ SÜRECİ YAPAY
ZEKÂ VE ROBOTİK TEKNOLOJİ
KÖKLÜ BİR ŞEKİLDE ETKİLEYECEK

ROBOTİK TEKNOLOJİ, YAPAY ZEKÂ VE DİJİTALLEŞME ALANINDAKİ GELİŞMELER; NÜFUSLA İLGİLİ DEĞERLENDİRME YAPARKEN MUTLAKA DİKKATE ALINMALI. EVET, DÜNYA GENELİNDE NÜFUS ARTIŞI HIZI YAVAŞLIYOR, TOPLUMLARDA YAŞLI NÜFUS ARTIYOR AMA BAŞTA ÜRETİM HAYATI OLMAK ÜZERE ROBOTLAR DA BİRÇOK ALANDA DEVREYE GİRMENE BAŞLIYOR. ÖZETLE; İNSANLIK "GEÇMİŞTE OLDUĞU GİBİ BUGÜN DE BİR YERDE İHTİYAÇ VARSA; ÇÖZÜM DE MUTLAKA VARDIR" DİYOR. KOL GÜCÜNÜN YERİNİ GEÇEN YÜZ YILLARDA NASIL MAKİNALAR ALDIYSA ÖNÜMÜZDEKİ SÜRECİ DE YAPAY ZEKÂ VE ROBOTİK TEKNOLOJİ KÖKLÜ BİR ŞEKİLDE ETKİLEYECEK GİBİ GÖRÜNÜYOR.

“Çalışanların niteliğini artırmak zorundayız”

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi'nin 2024 Nisan Olağan Toplantısı 'Çalışma Hayatına Vizyoner Bir Anlayışla Bakarken; Sanayicilerimizin Beklentileri ve Çözüm Önerileri' ana gündemi ile yapıldı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Işıkhan, "Ülkemizin çalışma hayatında her zaman güvenli bir ortam sağlamak için yoğun bir gayret içindeyiz. Bu çerçevede, iş sağlığı ve güvenliği standartlarının yüksek tutulması ve kayıt dışı istihdamla mücadele konularında daha etkin adımlar atmamız gerektiğine inanıyorum. İş sağlığı ve güvenliği konusu, artık yüzyıllık planlar yapan Türkiye'nin ana gündem maddesi olmaktan çıkarılmalı. Bu hususta özellikle sizlerden büyük bir hassasiyet bekliyoruz" diye konuştu.

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, "Günümüzde yalnızca

istihdamı ya da sermaye stokunu nicel olarak artırmaya dayalı bir büyüme modeli, sürdürülebilirlik sorunlarını çözmek için yeterli değil. Sermaye stoku artışını teknolojiyle buluşturmak, eğitim ve beceri düzeyini geliştirerek çalışanların niteliğini artırmak zorundayız. İnsan kaynağımızın etkin ve verimli bir şekilde değerlendirilmesi için YÖK'ün de dahil olacağı bir eğitim planlamasıyla geleceğimiz adına eğitimin her kademesinde mutlaka ele alınmalı" açıklamasını yaptı.

Türkiye'de ilk olarak bu kapsamda her geçen gün daha ciddi bir sorun haline gelen beyin göçünün mutlaka tersine çevrilmesi gerektiğine vurgu yapan Bahçivan, "Türkiye'nin uzun vadeli bir bakışla önümüzdeki 25-30 yılın iş gücü planlamasını yapması, envanterini oluşturması gerekiyor" dedi.

Erdal Bahçivan

Vedat Işıkhan

KAPAK

AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması: İklim Politikası Çerçevesi ve Türkiye'deki Firmalara Etkileri

Yeşil dönüşümün parametreleri netleşiyor

İstanbul Sanayi Odası (İSO), Avrupa Komisyonu ortaklığında düzenlenen 'AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması: İklim Politikası Çerçevesi ve Türkiye'deki Firmalara Etkileri' başlıklı etkinlikte konuşan **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, Avrupa Birliği'nin (AB) Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'na (SKDM) geçiş dönemine hazırlık için gerekli

adımların atılması ve 2025 sonuna kadar devam edecek geçiş dönemindeki her gelişmenin yakından izlenmesinin önemini vurguladı. Avrupa Komisyonu Vergilendirme ve Gümrük Birliği Genel Müdürü Gerassimos Thomas, "Yeni yatırım fırsatları mutlaka yaratılacaktır. Programlarımızın da desteğiyle herkes için kazan-kazan durumu ortaya çıkacaktır."

İstanbul Sanayi Odası (İSO), Avrupa Komisyonu ortaklığında düzenlediği 'AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması: İklim Politikası Çerçevesi ve Türkiye'deki Firmalara Etkileri' başlıklı etkinlikte konuya ilişkin paydaşları İstanbul Odakule'de, **İSO** Fazıl Zübü Meclis Salonu'nda bir araya getirdi. **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**'ın açılış konuşmasıyla başlayan etkinlikte Konuk Konuşmacı olarak Avrupa Komisyonu Vergilendirme ve Gümrük Birliği Genel Müdürü Gerassimos Thomas da yer aldı.

İklim değişikliği odaklı uluslararası ticaret ve Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'nın (SKDM) ilgili sektörler için uygulama detaylarının aktarıldığı etkin-

likte, demir-çelik, alüminyum, gübre ve çimento sektörlerine yönelik teknik sunumlar gerçekleştirildi.

İklim kriziyle mücadelede sanayi yeşil dönüşmeli

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, son yıllarda, küresel ticaretin karşılaştığı pek çok riskin iklim değişikliğinin artan etkisiyle ilişkili olduğunu belirterek, aşırı hava olayları, kuraklık ve sıcaklık artışı gibi faktörlerin, çevresel ve sosyal olduğu kadar önemli ekonomik sonuçlar da doğurduğuna dikkat çekti. Bilimsel araştırma dergisi Nature'da

yayımlanan iklim değişikliğinin ekonomik etkileri hakkındaki makaleye göre küresel ekonominin, iklim değişikliği sebebiyle gelecek 26 yıl içinde %19'luk bir gelir kaybı yaşanacağını vurgulayan **Erdal Bahçivan**, bu yıllık ortalamanın 38 trilyon dolarlık zarar anlamına geldiğini söyledi. Araştırmaya göre, bu zararın küresel ortalama sıcaklık artışını iki derece ile sınırlandırmak için gereken azaltım maliyetlerinden çok daha fazla olduğunu ifade eden **Erdal Bahçivan**, "Bu durum, iklim krizi ile mücadele için acil ve kapsamlı bir şekilde harekete geçilmesi gerektiğini bir kez daha gözler önüne seriyor. Bu mücadelede başarılı olmak için sanayinin, yeşil dönüşümünü tamamlaması ise oldukça kritik" dedi.

"SKDM, ülkemiz açısından kritik bir süreç"

AB'nin ihracatımızdaki payı %40: Dünyanın en büyük ikinci ekonomisi olan Avrupa Birliği'nin (AB) bu konuda uluslararası düzeyde liderlik rolünü üstlenmiş olmasının yeşil dönüşümün başarıya ulaşabilmesi için önemine işaret eden **Erdal Bahçivan**, AB'nin, sanayiden ulaştırmaya, enerjiden tarıma kadar birçok boyutta stratejik düzenlemeyi içeren Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) ile yeşil dönüşümü bütüncül bir bakış açısıyla ele aldığını kaydetti. Bahçivan, bu kapsamda gündeme gelen Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'nın (SKDM) ise AB ile ticaret ilişkisi olan ülkelerdeki üreticiler üzerinde doğrudan ve dolaylı etkileri olacağını aktardı: "1

Ekim 2023 itibarıyla başlayan SKDM geçiş döneminde demir-çelik, alüminyum, çimento, gübre, elektrik ve hidrojen sektörlerinde Uygulama Tüzüğü'nde belirtilen ürünlerde raporlama yükümlülüğü getirildi. AB'nin ihracatımızdaki payının yaklaşık %40 olduğunu dikkate aldığımızda SKDM'nin ülkemiz açısından kritik bir süreç olduğu çok açık. Bu nedenle geçiş dönemine hazırlık için gerekli adımların atılması ve 2025 sonuna kadar devam edecek geçiş dönemindeki her gelişmenin yakından izlenmesi önemlidir. Öte yandan, SKDM geçiş dönemindeki düzenlemelere Türkiye'deki üretici firmaların uyumunu kolaylaştırmak üzere AB tarafından sağlanacak her türlü destek ve teşvik küresel tedarik zincirlerinin güvenli bir şekilde devamlılığı açısından da büyük önem taşımaktadır."

"SKDM Uygulama Rehberleri'ni hayata geçirdik"

"Düzenlemelerin aktarılmasında köprü görevi üstleniyoruz": **Erdal Bahçivan**, Türkiye'de gerekli politikaların oluşturulmasında mevzuat ve tüzüklerin hazırlanması ile ilgili olarak ilgili bakanlıklar tarafından yoğun bir çalışma yürütüldüğünü belirtti: "Bu kapsamda özellikle Sanayi ve Teknoloji-Ticaret-Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız ile çok yakın çalışıyor, mevzuat ve tüzüklerin hazırlanmasında sanayi kesiminin görüşünün yansıtılması ve düzenlemelerin sanayicilerimize aktarılmasında köprü görevi üstleniyoruz. Bu kapsamda, Ticaret Bakanlığımız işbirliğiyle 'Alüminyum' ve 'Demir-Çelik' sektörlerinde SKDM'nin getirdiği raporlama yükümlülükleri ve bu süreçte karşılaşılan uygulama zorluklarına çözüm bulmayı amaçlayan 'Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması Uygulama Rehberleri'ni hayata geçirdik. Rehberlerimiz, SKDM gerekliliklerinin yerine getirilebilmesi ve AB Komisyonu tarafından yayımlanan hesaplama aracının alüminyum ve demir-çelik sektörlerinde pratik bir şekilde kullanılabilmesine yönelik hazırlandı. Ticaret Bakanlığımız koordinasyonunda gerçekleşen 'AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) Özel Sektör Bilgilendirme Seminerleri'nde de rehberlerimizi Türkiye genelindeki sanayi firmalarımıza aktarma fırsatı da yakalıyoruz."

"Geleceğe bırakacağımız mirasın sorumluluğunu taşıyarak üretmeliyiz"

Yeşil dönüşüm için ihtiyaç duyulan finansmana erişimin önemli bir unsur olarak ön plana çıktığını vurgulayan **Erdal Bahçivan**, şu bilgileri verdi: "Sanayi ve

KAPAK

Teknoloji Bakanlığımızın Dünya Bankası ile hayata geçirdiği 'Türkiye Yeşil Sanayi Projesi' ile 450 milyon dolarlık finansmanın sanayicilerimize sunulmasını çok kıymetli buluyoruz. Ülkemiz ekonomisinin de itici gücü olan KOBİ'lerimiz İstanbul Sanayi Odası üyelerinin de büyük çoğunluğunu oluşturuyor. Bu kapsamda KOBİ'lerimizin sürdürülebilir ve verimli yeşil dönüşümü için de destekler içeren bu gibi projelerin karbonsuzlaşma çabalarının yoğunlaştırılması, teknik kapasitenin geliştirilmesi ve ihracattaki rekabet gücünün artırılmasına önemli katkılar sağlayacağına inanıyoruz. Bu doğrultuda ISO olarak bizler de sanayicilerimize sürdürülebilir finans alanında bilgi sağlamak amacıyla ISO Sürdürülebilir Finans Raporu'nu yayımladık. İklim değişikliğinin yarattığı koşullar göz önüne alındığında sürdürülebilir üretim ve bu bağlamda yaşanacak dönüşüm ülkemiz açısından önemli bir gereklilik halini aldı. 21. yüzyılda üretim ve sanayi alanındaki tüm bu gelişmeler ışığında geleceğe bırakacağımız mirasın sorumluluğunu taşıyarak üretmeliyiz. İstanbul Sanayi Odası olarak sorumluluklarımızın farkındayız ve bu konuda öncü olmak için çalışmalar gerçekleştiriyoruz."

"6 tematik alana odaklanıyoruz": Erdal Bahçivan, çevresel ve sosyal unsurların üretimin merkezinde yer aldığı 'sürdürülebilir üretim' yaklaşımıyla 24 bine yaklaşan üyeleri ve kamuoyuna yönelik sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm konularında farkındalık oluşturmak için pek çok faaliyet yürüttüklerini anlattı: "Yürüttüğümüz sürdürülebilirlik çalışmalarında 'İklim Değişikliği ve Sürdürülebilir Sanayi, Döngüsel Ekonomi, İşin Geleceği, Güvenli Çalışma Ortamı, Sürdürülebilir Finans ve Sanayinin Dayanıklılığı' olmak üzere 6 tematik alana odaklanıyoruz. Bunlara ek olarak günümüz iş modelleri için vazgeçilmez olduğunu düşündüğümüz 'Sürdürülebilirlik Odaklı İnovasyon ve Dijital Dönüşüm' konularını da temalarımızı yatay kesen unsurlar olarak dikkate alıyoruz. Sanayicilerimizi güncel bilgilerle donatmak için 'ISO Yeşil Blog' ve 'ISO Yeşil Bülten' gibi yayınlarımızı dü-

zenli olarak paylaşıyoruz. 'ISO Yeşil Gündem Sohbetleri' başlıklı etkinliklerimizde ise sürdürülebilirlik kapsamındaki çok çeşitli konularda ulusal ve uluslararası uzman konuşmacıları ağırlıyoruz."

Erdal Bahçivan, 'Kurumsal Karbon Ayak İzi Danışmanlığı' gibi hizmetleriyle üyelerinin yeşil dönüşüm sürecine uyum sağlamalarına yardımcı olurların yenilenebilir enerji alanında firmaları bilgilendirdikleri 'ISO Enerji Masası' ile sanayi firmalarına destek verdiklerini

de ifade etti: "Sürdürülebilirlik kapsamında yürüttüğümüz çalışmalara yönelik 'Sürdürülebilirlik Raporu'muzun ikincisini de yayımladık."

ISO'nun önemli projelerinden birinin de 2008'den beri bir parçası olduğu Avrupa İşletmeler Ağı projesi olduğunu bildiren Bahçivan, bu çalışmayla sanayi kuruluşlarının sürdürülebilirlik, dijitalleşme ve dış ticaret alanındaki yetkinliklerini geliştirdiklerini ve yurtdışındaki firmalarla buluşturdıklarını paylaştı: "AB tarafından İklim Değişikliğine Uyum Hibe Programı kapsamında finanse edilen bir diğer yeni projemiz ise 'İklim Değişikliğine Hassas Sanayi Sektörlerinin Adaptasyon Kapasitesinin Geliştirilmesi' amacını adını taşıyor."

Türkiye'nin 2 sektörde karbon ayak izi düşük"

Avrupa Komisyonu Vergilendirme ve Gümrük Birliği Genel Müdürü Gerassimos Thomas, 'İklim Değişikliği Odaklı Uluslararası Ticaret ve AB Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması' ile ilgili konuşmasında; SKDM'nin tüm sektörler için önemini vurgulayarak, şunları söyledi: "Türkiye, AB'nin ithalatında en önemli partnerlerden biri ve çok kilit bir role sahip. Türkiye, bölgesel kalkınmanın sağlanması için çok önemli bir ortak. İklim değişikliği, dünyanın genel olarak yüzleştiği büyük bir kriz. İklim değişikliğiyle mücadelede ve karbon salınımının

KAPAK

azaltılmasında AB kendi ortaklarını da teşvik ediyor. İklim değişikliğiyle mücadele için AB olarak biz, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nı kurduk. Karbon nötr bir kıta olma hedefimiz var. 2050'ye kadar dekarbonizasyonu sağlamaya çalışıyoruz. Karbon sızıntısının önlenmesi aslında dekarbonizasyonla ilgili bir başlık. Çimento, demir-çelik, alüminyum, gübre, elektrik ve hidrojen sektörleri, yüksek karbon sızıntısı ve sera gazı emisyonu olan sektörler. Bu sektörlerle özellikle odaklanmalıyız ki sorunları çözebilelim."

"Dekarbonizasyonu sağlamak istiyoruz"

Sera gazı emisyonlarını azaltmayı hedeflediklerini ve uygulamalarında bir değişimi başlatmaya çalıştıklarını aktaran Thomas, özel sektörle birlikte çalışmalarını gerektiğini vurguladı. Müşterilerin ve şirketlerin tedarik zinciri içerisinde yeşil dönüşüme önem veren şirketleri tercih ettiğine dikkat çeken Thomas, SKDM içerisindeki ilk adımın üretim süreçlerindeki gömülü emisyonları belirlemek olduğunu belirtti. Veri toplamaya 2023'te başladıklarını, sonrasında rapor oluşturacaklarını anlatan Thomas,

Thomas, "Dekarbonizasyonu sağlamak istiyoruz. Neredeyse 9-10 yıllık bir süreçten bahsediyoruz. 2034'e kadar bu aşamalı bir süreç olacak. AB, hem AB içerisinde hem de AB dışı

ülkelerde, 3. taraf ülkelerde aynı standartları sağlamak istiyor."

"Türkiye ile işbirliği içerisindeyiz": Thomas, "İklimle ilgili yasaların, mevzuatların oluşması ve Türkiye ile diyalogun canlı tutulması bizim için önemli. Bizim bu sistem sayesinde %37'lik bir emisyon düşüşümüz var. Türkiye ile yaptığımız işbirliği devam ediyor. G-20 ve OECD kapsamında da Türkiye ile işbirliği içerisindeyiz. Türkiye ile uluslararası tartışmalarda bir partnerimiz olarak devam ediyoruz. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'yla birlikte özellikle iklim ve enerji geçiş planları için çalışmalar yapıyoruz" diye konuştu.

"Standartlar uygulanmazsa ihracat yapamazsınız demiyoruz": AB'de gömülü emisyonlarla ilgili adımlar atıldığını da bildiren Thomas, yalnızca AB'de değil, Birleşik Krallık (İngiltere), Çin, ABD, Kanada'da birçok çalışma yapıldığını kaydetti. Kararların uygulanması açısından Türkiye ile işbirliğinin önemli olduğunu altını çizen Thomas, şunları ifade etti: "Türkiye, AB'ye ithalatta en önemli partnerlerden bir tanesi. Çelik sektöründe karbon ayak izi aslında düşük. Alüminyumda da Türkiye'de karbon ayak izinin yine iyi seviyelerde olduğunu görüyoruz. Bu tablo sadece iyi bir noktadan başladığınızı göstermiyor. Aynı zamanda bu iki sektörde çok daha da iyi olacağınızın bir göstergesi. Yeni yatırım fırsatları mutlaka oluşacaktır. Programlarımızın

da desteğiyle herkes için kazan-kazan durumu ortaya çıkacaktır diye düşünüyorum. Hedefimiz sera gazı emisyonlarını azaltmak ve uyguladığımız tedbirlerle bir değişim yaratmaya çalışıyoruz. Yeşil geçiş sürecinde başarıyı yakalamak için özel sektörle birlikte çalışmamız gerekiyor. Şirketler arasında bir teşvik mekanizması sayesinde sağlıklı bir rekabet yaratmaya çalışıyoruz. Bu aslında bir standart değil. 'Bu standartları uygulamazsanız Avrupa'ya ihracat yapamazsınız' demiyoruz. Hiçbir şey sınırda takılı kalmıyor. Burada sadece bir teşvik sağlamaya çalışıyoruz. Daha yeşil olan şirketlerde tabii ki daha farklı teşvikler olabilir."

Kimyasallarla ilgili teklif 2025'te hazırlanacak

Gerassimos Thomas, tedarik zinciri sürdürülebilir değilse üretimin de sürdürülebilir olmayacağını söyledi: "Diğer ülkeler, sürdürülebilir olmayan bir hammaddeyi kullanarak Avrupa'ya ürün satamayacak. Kimyasallar üzerinde de SKDM kapsamında çalışmalar devam ediyor, 2025'te bir teklif hazırlayacağız. 2027'e kalır belki ama planı 2025'te hazırlayacağız. Ama henüz kimyasalların nasıl ekleneceği hiç belli değil. 2021'de kimya sektörünü kapsamı üzerine teklif verilmişti ama tedarik zincirinde takip zordu. Alüminyumda saf hammaddenin takibi bellidir ama kimyasalların takibi zordur. Mutlaka eklenecek ama henüz böyle bir çalışma yok. 2024 başında 2023'te AB'ye yapılan ithalatları inceledik. Bunların hepsinin nereden geldiği, menşei birçok veri elimizde eksik. Karbon sıfır ve karbon nötr üretim için Türkiye'de de çabalar olduğunu biliyoruz. Şu an için veri kalitesi ve ölçümlerle ilgili problemler var."

Yenilenebilir enerjinin önemi: Avrupa içerisinde yenilenebilir enerjiye yapılan yatırımlara da çok önem verildiğine değinen Thomas, "Avrupa'da bir şirket, 6-7 yıllık planını yapıyor ve desteğini alıyor. Dijitalleşme önemli. Horizon diye bir projemiz var. Önümüzdeki 10 yılın projeksiyonunu oluşturmaya çalışıyoruz" dedi.

Mali yükümlülükler 2026 Ocak'ta başlıyor

"Demir-Çelik, Alüminyum, Gübre ve Çimento" sektörlerine yönelik özel teknik sunumları ve paylaşımları gerçekleştiren Avrupa Komisyonu Vergilendirme ve Gümrük Birliği Genel Müdürlüğü, Ekonomik Analiz ve Muaf Tutulan Sektörlerin Vergilendirilmesi Birimi Başkan Yardımcısı Martin Becker, AB'nin iklim hedeflerine ulaşması için 2026'ya

kadar SKDM'nin uygulanmasına odaklandıklarını söyledi: "SKDM mekanizmalarının uygulanması gerekiyor. Mümkün olduğunca kullanılan metodolojiye uygun olması gerekiyor. Geçiş dönemi, metodolojinin geliştirildiği yıllar

KAPAK

“SKDM’nin yarattığı etki son derece çeşitli”

Demet Işıl Karakurt

Martin Becker

T.C. Ticaret Bakanlığı, Uluslararası Araştırmalar ve AB Genel Müdürlüğü Ticaret Uzmanı Demet Işıl Karakurt, SKDM’nin kapsadığı birçok ürün bulunduğunu, başka üreticilere de girdi olduğunu belirtti. Bu nedenle yarattığı etkinin son derece çeşitli olduğunu işaret eden Karakurt, AB Yeşil Mutabakatı konusunda Türkiye’nin çalışmalarına da değindi.

Demet Işıl Karakurt ile birlikte katılımcıların sorularını yanıtlayan Martin Becker, Türkiye hükümeti ile konuyu ele aldıklarını, çift taraflı anlaşmalar bulunduğunu belirterek, uygulamaların daha sadeleştirilmesi ve kolay uygulanması için yöntemler bulmamız gerektiği söyledi.

olacak. Sonrası ise geleceğe hazırlık. SKDM’de regülasyonlar 2023’te başladı, Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edildi. Yasal anlamda çeşitli uygulama aşamaları var. Mali yükümlülükler 2026 Ocak’tan itibaren uygulanmaya başlanacak. Bazı kanunlar hazırlık sürecinden sonra tamamlanacak. Karbon fiyatının 3. ülkeler için nasıl ödeneceği belirlenecek.”

“2024 sonunda teknik bir doküman oluşacak ve paydaşlarla paylaşılacak”: Çok sıkı bir takvim uyguladıklarını belirten Martin Becker, önümüzdeki 18 ayda; 2026’ya kadar tamamlanması gereken çok şey bulunduğunu belirtti: “Gelecek için aslında hazırlık işi yapıyoruz. İlerleyen dönemlerde bunu hazırlık dönemi olarak görebiliriz.”

Özellikle gübre ve çimento da analiz yapıldığını ama sonrasında hepsinin analizinin yapılacağını kaydeden Becker, bu yılın sonunda teknik bir doküman oluşacağını ve paydaşlarla paylaşılacağını açıkladı.

Kapsamlar, 2025’ten sonra ve 2028’den önce genişleyecek: Becker, “Raporlama işlemi bittikten sonra yasa koyucular tarafından 2025’te yasal bir teklif sunulabilecek. Kapsamların 2025’ten sonra ve 2028’den önce genişlemesi bekleniyor” dedi. SKDM kapsamındaki sektörlerle yoğunlaşılacağını kaydeden Becker, bürokrasiyi azaltmaya çalıştıklarını belirtti: “SKDM’yi biraz daha yönetilebilir bazda tutmak istiyoruz.” Becker, yakın zamanda küresel karbon fiyatlaması diye bir şeyin olacağını düşünemediklerini de açıkladı.

AB Komisyonu’nun sürece pek çok yatırım yaptığını aktaran Becker, “Biz daha çok girişimler ve teşvikler üzerine çalışıyoruz. Bu bir öğrenme dönemi. Alandan daha fazla bilgi toplamak önemli.” Becker, ürünlerin üretiminde doğrudan emisyonların ölçüleceğini, ürünlerin nakliyesine odaklanılıp odaklanılmayacağını tartışma aşamasında olduğunu paylaştı.

“Gömülü emisyonların belirlenmesi en önemli ve karmaşık konulardan biri haline geliyor”: Becker, SKDM içerisindeki aktörlere bakıldığında emisyon oranlarını ölçen, tutan operatörlerin ve risk değerlendirmesinde gümrük yetkililerinin önemli hale geldiğini ifade etti: “Bu sistem içerisinde yüksek sayıda raporlama alabiliyoruz. Örneğin; ithal edilen ürünlerin miktarı raporlanıyor. Yanlış raporlama gibi sorunlarla karşılaşılacak ama sonra düzeltilecektir. Gömülü emisyonların belirlenmesi en önemli ve karmaşık konulardan biri haline geliyor. Basit ürünler, SKDM’nin elinde listelenmiş olan ürünler; örneğin; çelik gibi. Kompleks ürünlerse; en az bir SKDM ürününü bileşik olarak kullanan ürünler.”

“Yeşil bir dünya için çalışıyoruz”

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Sayman

Üyesi **Sultan Tepe** ise kapanış konuşmasında; “Yeşil bir dünya için çalışıyoruz. Bu yeni bir ekonomi modelidir. Bu bir dönüşüm sürecidir. Başka çıkış yolu yok. Dünyanın hammadde sorunları da var, geri dönüşüm sorunları da var. Bu çıkılacak bir yol. Hepimiz çok ciddi sahiple-

nip, zorlukları birlikte karşılayıp ama sonunda temiz ürünler üreteceğiz. Sanayiyle kirlittik, sanayiyle temizleyeceğiz. Yeşil bir dünya olacağız. Bu yol vazgeçilecek bir yol değil, sabredilecek bir yol” diye konuştu.

İmalat sanayinde nisanda daralma sinyali

İMALAT sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) nisanda 49,3 oldu. Böylece PMI önceki ayda görüldüğü 50 değerinin altında kalarak daralma bölgesine işareti etti. **Istanbul Sanayi Odası**, nisan ayı İmalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) verilerini yayınladı. Mart ayında 50,0 olan manşet PMI, nisan ayında 49,3'e gerileyerek, eşik değeri olan 50,0'ın altına indi. Son 3 ayda ilk kez endeks faaliyet koşullarının yavaşladığına işaret etti. Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. **Istanbul Sanayi Odası** Türkiye Sektörel PMI raporuna göre takip edilen 10 sektörün ikisinde üretim artışı yaşandı. Bu sektörler gıda ürünleri ve metalik olmayan mineral ürünler oldu. Gıda ürünleri, üst üste üçüncü ay üre-

timde en yüksek artış sağladı. Üretimin sert şekilde daraldığı makine ve metal ürünleri ise en belirgin yavaşlama sergileyen sektör oldu. Çalışan sayısını artıran sektör sayısı ise martta yalnızca iki iken nisan ayında beşe yükseldi. Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü

gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdeki göre daha ılımlı gerçekleşti. Türk Lirası'ndaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da söz konusu oldu. Yeni siparişler ve üretimdeki zayıflığa rağmen firmalar satın alma faaliyetlerini üst üste üçüncü ay artırdı. Bu durum, girdi stoklarının yaklaşık son iki yıldır ilk kez yükselmesini beraberinde getirdi. Yeni siparişlerdeki azalmaya karşılık üretimin yakın dönemde kaydettiği genişleme nihai ürün stoklarının artmasına yol açtı."

EKOVİTRİN / ENERJİ

HİDROJEN PAZARI İHRACATTA YENİ KAZANÇLAR VAADEDİYOR

Hidrojenin, dünyanın 2050 yılına kadar 'net sıfır' emisyonu ulaşması için kilit bir role sahip olduğunu belirten ISO Yönetim Kurulu Üyesi Vehbi Canpolat, "Yapılan projeksiyonlara göre bugün 1,4 milyar dolar büyüklüğündeki hidrojen pazarı 2030 yılına kadar 12 milyar dolara yükselecek" dedi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Üyesi Vehbi Canpolat, hidrojenin, dünyanın 2050 yılına kadar 'net sıfır' emisyonu ulaşması için kilit bir role sahip olduğunu söyledi. İSO Yeşil Gündem Sohbetleri'nin 13'üncüsü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı

Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) iş birliğiyle 'Hidrojen Ekonomisinde Türkiye'nin Rolü' başlığı ile gerçekleştirildi.

İSO Yönetim Kurulu Üyesi Vehbi Canpolat, "Hidrojen enerjisi, enerji arz güvenliği ile sinanan dünya için kritik bir rol oynayacak. Yapılan projeksiyonlara göre bugün 1.4 milyar dolar büyüklüğündeki hidrojen pazarı 2030 yılına kadar 12 milyar dolara yükselecek. Net sıfır hedefi gerçekleşecek olursa 112 milyar dolara ulaşacak. Ayrıca hidrojen enerjisi yenilenebilir enerji kaynakları açısından zengin ülkeler için talep potansiyeli taşıyan ülkelere ihracat için de yeni ticaret kapıları anlamına gelecek" dedi.

ÜLKELER HİDROJEN İÇİN YENİ STRATEJİLER ÜRETİYOR

Hidrojenin, dünyanın 2050 yılına kadar 'net sıfır' emisyonu ulaşması için kilit bir role sahip olduğunu ifade eden İSO Yönetim Kurulu Üyesi Vehbi Canpolat, yenilenebilir enerji, biyoyakıt veya enerji verimliliği gibi karbondan arındırma teknolojilerini tamamlayıcı olmasının yanında 'temiz hidrojen' veya renk koduyla ifade edilirse 'yeşil hidrojen'in aslında çok daha fazlasını vaat ettiğini söyledi. Denizcilik, havacılık gibi ulaşım sektörleri ile çelik, amonyak gibi endüstri sektörleri için uzun vadeli, ölçeklenebilir ve uygun

İSO Yeşil Gündem Sohbetleri'nin 13'üncüsü, ISO Yönetim Kurulu Üyesi Vehbi Canpolat ev sahipliğinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) iş birliğiyle gerçekleştirildi.

maliyetli bir enerji kaynağı alternatifi olduğuna dikkat çeken Vehbi Canpolat, "Ayrıca hidrojen yakıt, kimyasal ve enerji taşıyıcısı olarak kullanılabilirliği için bu pazarları birbirine bağlayacağı ve temelden değiştireceği düşünüyor. İşte bu nedenlerden ötürü 40'ın üzerinde ülke hidrojen stratejilerini ve yol haritalarını açıkladı" dedi.

HİDROJEN YENİ İHRACAT KAPILARI AÇACAK

Vehbi Canpolat, şunları söyledi: "Hidrojen enerjisi yenilenebilir enerji kaynakları açısından zengin ülkelere için talep potansiyeli taşıyan ülkelere ihracat için de yeni ticaret kapıları anlamına gelecek. Yeşil hidrojen geniş ölçekte sürdürülebilir ve teknoloji odaklı yeni sanayi stratejisi olarak ülkelerin bir adım öne çıkabileceği yeni bir oyun alanı.

Yapılan projeksiyonlara göre bugün 1.4 milyar dolar büyüklüğündeki hidrojen pazarı 2030 yılına kadar 12 milyar dolara yükselecek. Net sıfır hedefi gerçekleşecek olursa 112 milyar dolara ulaşacak."

TENMAK Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Uğur Çevik ise, "TENMAK, bilimsel araştırmalar yapmakta ve yaptırmakta, bu araştırmaları koordine etmekte, teşvik etmekte ve destek vermektedir. TENMAK'ın önemli sorumluluklarından birisi de ülkemiz ekonomisini karbondan arındırarak sürdürülebilir temiz enerji geleceği oluşturmak" dedi. Hidrojen Teknolojileri Derneği Başkanı Prof. Dr. İbrahim Dinçer de, "Enerji denkleminde fosil kaynaklar çıkıyor yerine hidrojen giriyor. Aslında insanlık için hem problemlili hem de büyük fırsat oluşturuyor" diye konuştu.

Sanayi üretimi, yüksek faiz etkisiyle yavaşladı

İmalat **sanayi** satın alma yöneticileri endeksi (PMI) nisan ayında 49,3 gerileyerek daralmaya işaret etti. Fiyat artışları ve yüksek faiz talebi olumsuz etkiledi. Siparişlerin azalmasıyla üretimde düşüş yaşandı.

İstanbul Sanayi Odası (İSO), nisan ayı imalat **sanayi** satın alma yöneticileri endeksi (PMI) verilerini yayınladı. Mart ayında 50,0 olan manşet PMI, nisan ayında 49,3'e gerileyerek, eşik değer olan 50,0'ın altına indi. Nisan'da faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi.

Depo Photos

Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı gerçekleşti. TL'deki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti.

Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da söz konusu oldu. Nisan ayında kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri sektörünün

tedarik zincirlerinde yaşanan aksamalar, girdi maliyetlerindeki en keskin artışın da bu sektörde görülmesine yol açtı. Öte yandan, nihai ürün fiyatlarındaki en keskin artış gıda ürünlerinde kaydedilirken, sektörün görece yüksek fiyatlama gücü bu gelişmede etkili oldu. Satış fiyatlarında en sınırlı artış ise makina ve metal ürünleri sektöründe gerçekleşti. **Ekonomi Servisi**

Marifet iltifata tabi

Ekonomim gazetesine bir röportaj veren Uluslararası Para Fonu (IMF) Türkiye Masası Şefi James Walsh, "TCMB'nin para politikasını sıkılaştırma ve finansal sistemi reforme etme konusunda uzun bir yol kat ettiğini; faiz oranlarını bu kadar yükselterek, para politikasını ve finans sektörünün verimliliğini engelleyen birçok mali düzenlemeyi de basitleştirdiği için büyük övgüyü hak ettiğini" söylemiş.

Evet, yapılan açıklamadan ekonomi yönetiminin IMF'nin övgüsüne mazhar olduğu anlaşılıyor. Sanırım iktidar da bundan memnun olmuştur. Peki, IMF Türkiye'de iktidarın yaptıklarını neden övüyor? Bunun gerekçesini şu sözde bulabiliriz: Marifet iltifata tabi. Meali: yaptıkları takdir edilen, övülen kimse daha fazlasını yapmaya çalışır.

IMF, ekonomi yönetimine dizdiği övgüyü aleni bir biçimde ifade ederek aynı yolda yürümesini ve daha fazlasını yapmalarını teşvik ediyor.

Peki, IMF'den takdir alan işlerin sonucu ne oluyor, isterseniz bir de ona bakalım. Dün **İstanbul Sanayi Odasının (ISO)** "**Türkiye PMI İmalat Sanayi Nisan Ayı Raporu**" yayımlandı. Satın alma yöneticileri anketi olan PMI ekonominin nereye gitmekte olduğunun öncü göstergesi olarak kabul ediliyor. Nisan ayında endeks 49,3 seviyesine gerilemiş. Bu değer 50'nin altında olması imalat **sanayinde** üretimin yavaşladığının bir göstergesi olarak yorumlanır. Evet, ekonomi "soğuyor." Bunun yakın zamanda istihdama nasıl etki edeceğini de tahmin edebiliriz. Pek çok insan işini kaybedecek. Olsun, pek de önemli değil. Zaten programın bu sonucu ortaya çıkaracağı beklenerek uygulandığını da biliyoruz. Başka türlü iç talebi nasıl "dengeleyecekler?" IMF'den Walsh aynı mülakatta şunu da söylemiş: Türkiye'de [...] iç talebin zayıfladığını

**Yalçın
KARATEPE**
yalcinkaratepe06@gmail.com

görmek istiyoruz. İşsizlik artarken çalışanların maaşlarına da zam yapmazsanız IMF'yi memnun edecek olan iç talebin zayıfladığını görürsünüz. İstedikleri de bu. Peki, bu olunca ne olacak, iktidarın dört gözle beklediği yabancı yatırımcı hemen gelecek mi? O kadar kolay değilmiş, biraz daha aynı yolda yürümek gerekiyormuş. Walsh diyor ki "Türkiye'ye ilgi duyan birçok yatırımcıyla konuştuk. Duyduğum mesaj şuydu: Reformlar iyi ve doğru yönde gidiyor. Ancak bugünlerde bu reformlara katılan çok sayıda ülke var. Yani herkes birçok farklı pazara bakıyor. İlerleme kaydetmeye devam etmek önemli olacak."

Bunun anlamı ne? Öyle kolay para yok. Eğer yabancı sermayenin gelmesini istiyorsanız, onların işlerini kolaylaştıracak, istedikleri zaman gelip istedikleri zaman gitmelerine imkân verecek düzenlemeler yapmaya devam etmelisiniz. Sizin dışınızda başka ülkeler de var. Eğer Türkiye'de daha fazla para kazanacaklarını düşünürlerse gelirler, yoksa başka yerlerde kazanma imkânları var oralara giderler.

Zaten önemli olanın "yabancı sermayenin" kolay para kazanması değil mi, başka türlü nasıl düze çıkarız? Peki, kim kaybedecek? Onu siz zaten biliyorsunuz. İnsanlar önce işini kaybedecek, işini kaybetmeyenler ise ellerine geçen para miktarı artmaya çağrı için satın alma güçlerini kaybedecekler.

Demem o ki "kazan-kazan" bir model kurguladılar. "kazan-kaybet" sistemi uyguluyorlar. Kazananın ve kaybedenlerin kim olacağını biliyoruz. İktidar ve onun yandaşları da bunu açıkça söylüyorlar. Bedel ödmeden enflasyonu düşürmek mümkün değil diyenleri hatırlıyor musunuz? İşte o "bedel ödeyecek" grubun kim olduğunu iyi bilin.

İSO Türkiye İmalat PMI 49,3 oldu

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), nisanda 49,3'e geriledi.

» **İSO Türkiye** İmalat PMI anketinin Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, mart ayında 50 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisanda 49,3'e geriledi.

ÜRETİMDE DARALMA

Nisanda faaliyet koşullarının

yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı gerçekleşti.

Emekçiye kurt enflasyona kuzu

Şimşek eliyle uygulanan kemer sıkma politikası enflasyonu dizginlemedi. Türk lirasındaki değer kaybıyla ham madde ve lojistik fiyatları arttı. Maliyetler yükseldi. Şirketler üretimde frene bastı, üretim zayıfladı. İşsizlik tehdidi arttı.

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat PMI (satın alma yöneticileri endeksi) anketinin nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Anket sonuçlarına göre, mart ayında 50 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisan'da 49.3'e gerileyerek eşik değer 50'nin altına indi.

Nisan'da üretim daralma bölgesine döndü. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı. Dış talep de yine fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdekine göre daha ilmi gerçekleşti. Türk lirasındaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da söz konusu oldu.

ŞİRKETLER STOK ARTIRDI

Yeni siparişler ve üretimdeki zayıflığa rağmen firmalar satın alma faaliyetlerini üst üste üçüncü ay artırdı. Bu durum, girdi stoklarının yaklaşık son iki yıldır ilk kez yükselmesini beraberinde getirdi. Yeni siparişlerdeki azalmaya karşılık üretimin yakın dönemde kaydedildiği genişleme nihai ürün stoklarının artmasına yol açtı. İstihdam ise önceki iki ay yaşanan düşüşün ardından nisan'da önemli bir değişim göstermedi. Kimi anket katılımcıları ek personel ihtiyacı olduğunu belirtirken bazıları ise aranan nitelikte çalışan bulmanın zorluklarına işaret etti.

SİPARİŞLERDEKİ ZAYIFLAMA ETKİLİ OLDU

Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

"Yeni siparişlerde süregelen zayıflama nedeniyle, geçen aylarda görülen üretim artışı sürdürülemedi ve nisan ayında son buldu. Firmaların beklentisi, talebin yakın zamanda yeniden toparlanarak üretimde sürdürülebilir iyileşme sağlanması yönünde olacak. Nisan ayında enflasyon bir miktar gevşeyerek yılın başından bu yana en düşük seviyeye geriledi. Buna rağmen imalatçıların halen hem yurt içi hem de yurt dışı talebi olumsuz etkileyen yüksek fiyat artışları ile mücadele etmek durumunda kalıyor."

ENFLASYONİŞT BASKI SÜRÜYÜR

Türkiye Sektörel PMI raporu, nisan ayında da imalat sektöründe yakın dönemde gözlenen eğilimlerin sürdüğünü işaret etti. Takip edilen enflasyonun çöğunluğünde üretim ve yeni siparişler zayıflarken, istihdam tarafında nispe-

**Hazine ve Maliye
Bakanı Mehmet
Şimşek, Paris'te
düzenlenen OECD
Bakanlar Konseyi
Toplantısı'na
katılacak.**

Fotoğraf: AA

ten olumlu bir tablo ortaya çıktı ve sektörlerin yarısı çalışan sayısını artırdı. Tedarik zincirlerinde görülen iyileşme belirtilerine karşın enflasyonist baskılar güçlü seyrini korudu.

Takip edilen enflasyonun ikisinde üretim artışı yaşandı. Bu sektörler gıda ürünleri ve metal olmayan mineral ürünler oldu. Gıda ürünleri, üst üste üçüncü ay üretimde en yüksek artış sağlayan sektör olmanın yanı sıra son 10 ayın en güçlü büyümesini kaydetti. Marttaki ilmi artışın ardından nisan'da üretimin sert şekilde daraldığı makine ve metal ürünleri ise en berrin yavaşlama sergileyen sektör oldu. Benzer şekilde, yeni siparişler de sadece iki sektörde artış gösterdi. Giyim ve deri ürünleri sektörü yeniden iyileşme bölgesine geçerek talep artışında gıda ürünleri sektörüne eşlik etti. Üretimde olduğu gibi, yeni siparişlerde de en berrin azalış makine ve metal ürünleri firmalarında görüldü. Dış talep koşulları ise genel olarak durgun seyrini korudu ve nisan ayında yeni ihracat sipa-

ENFLASYON TAHMİNİ 5 AYDA YÜZDE 55.5'E ÇIKTI

EKONOMİK İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Türkiye için enflasyon tahminini artırdı. 2024 yıl sonu için aralık ayı raporunda yüzde 47.4 enflasyon tahmini yapan OECD, mayıs ayında enflasyon tahminini yüzde 55.5'e yükseltti. Şubat ayında Türkiye ekonomisinin 2024'te yüzde 2.9 büyüyeceğini tahmin eden OECD, bu tahminini yüzde 3.4 olarak güncelledi. 2025 büyüme tahminini ise yüzde 3.2 olarak korudu.

OECD, Türkiye'de 2024'te ortalama enflasyonun yüzde 55.5, 2025'te de yüzde 28.9 olacağını açıkladı. Örgüt, çekirdek enflasyonun ise 2024 ve 2025'te ortalama yüzde 57.5 ve yüzde 28.7 olacağını öngördü.

Raporda Türkiye için yapılan değerlendirmede, sıkışan finansal koşullar ve enflasyonun satın alma gücü üzerindeki olumsuz etkisinin hanehalkı tüketimini azaltacağı belirtildi. Öte yandan yatırım faaliyetlerinin, kısmen 2023 depreminin ardından devam eden yeniden yapılanma nedeniyle güçlü kalmasının beklendiği kaydedildi. Enflasyonun bu yılın başında zirve yaptığı belirtilen raporda, 2024 ve 2025 yıllarında yüksek kalmaya devam edeceği aktarıldı. Raporda Türkiye ekonomisine ilişkin şu ifadeler yer aldı:

"Büyüme, güçlü özel tüketimin etkisiyle 2023'ün son çeyreğinde de güçlü kalmıştır. Net ihracatın GSYİH'ye katkısı da kademeli olarak iyileşmektedir. Sıkışan finansal koşullara rağmen, kısa vadeli göstergeler 2024 yılı başında iç talepte

2024 KÜRESEL BÜYÜME TAHMİNİ YÜKSELDİ

OECD, büyümenin daha dirençli hale gelmesi ve enflasyonun birçok ülkede önceden beklenenden daha hızlı soğuması nedeniyle dünyanın ekonomik görünümünün iyileştiğini belirtti. Öte yandan örgüt, 2024 küresel büyüme tahminini yüzde 2.9'dan yüzde 3.7'e çıkardı.

OECD, büyümenin daha dirençli hale gelmesi ve enflasyonun birçok ülkede önceden beklenenden daha hızlı soğuması nedeniyle dünyanın ekonomik görünümünün iyileştiğini kaydetti.

ABD, Çin ve Hindistan'a yönelik beklentilerinde kayda değer iyileşmeler yaşandığını belirten OECD, Ortadoğudaki çatışmalar veya daha kalıcı fiyat artışlarının ekonomiyi daha istikrarlı bir zeminden çıkarabileceğini söyledi.

güçlü bir büyümeye işaret etmektedir. Tüketim malları üretimi ve perakende satışlar yılın başında artmış ve inşaat sektöründeki faaliyet, 2023 deprem bölgesindeki yeniden inşaat ve onarım nedeniyle dinamik kalmıştır. Ancak enflasyon inatçı bir şekilde yüksek seyretmeye devam etmektedir. Yıllık tüketici fiyatları enflasyonu mart ayında yüzde 68.5'e ulaşmış ve enflasyon beklentileri son aylarda azalmış olsa da yüzde 5'tik enflasyon hedefinin oldukça üzerinde kalmaya devam etmiştir." (EKONOMİ SERVİSİ)

rişlerinde artış sağlayabilen tek sektör giyim ve deri ürünleri oldu.

İstihdam tarafında ise daha olumlu bir tablo ortaya çıktı. Çalışan sayısını artıran sektör sayısı martta yalnızca iki iken nisan'da beşe yükseldi.

Metalik olmayan mineral ürünler, kara ve deniz taşıtları ile ağaç ve kağıt ürünlerinde istihdam yeniden yükselişe geçti. Takip edilen enflasyonun içinde en güçlü artış, ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedildi.

Tedarik zinciri koşulları da nisan ayında iyileşme sinyalleri verdi. Sektörlerin çöğunluğunda teslimat süreleri kısaldı ancak bu durum genellikle girdi talebindeki zayıflamadan kaynaklandı. Tedarikçi performansında en güçlü iyileşmenin gerçekleştiği elektrikli ve elektronik ürünler sektöründe teslimat süreleri ocak 2016'dan bu yana en keskin düşüşü kaydetti. Buna karşılık, kimyasal, plastik ve kauçuk sektöründe gecikmeler belirgin şekilde arttı.

(EKONOMİ SERVİSİ)

EN KESKİN ARTIŞ GIDADA

NISAN ayında kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri sektörünün tedarik zincirlerinde yaşanan aksamalar, girdi maliyetlerindeki en keskin artışın da bu sektörde görülmesine yol açtı. Öte yandan, nihai ürün fiyatlarındaki en keskin artış gıda ürünlerinde kaydedilirken, sektörün görece yüksek fiyatlama gücü bu gelişme etkili oldu. Satış fiyatlarında en sınırlı artış ise makine ve metal ürünleri sektöründe gerçekleşti.

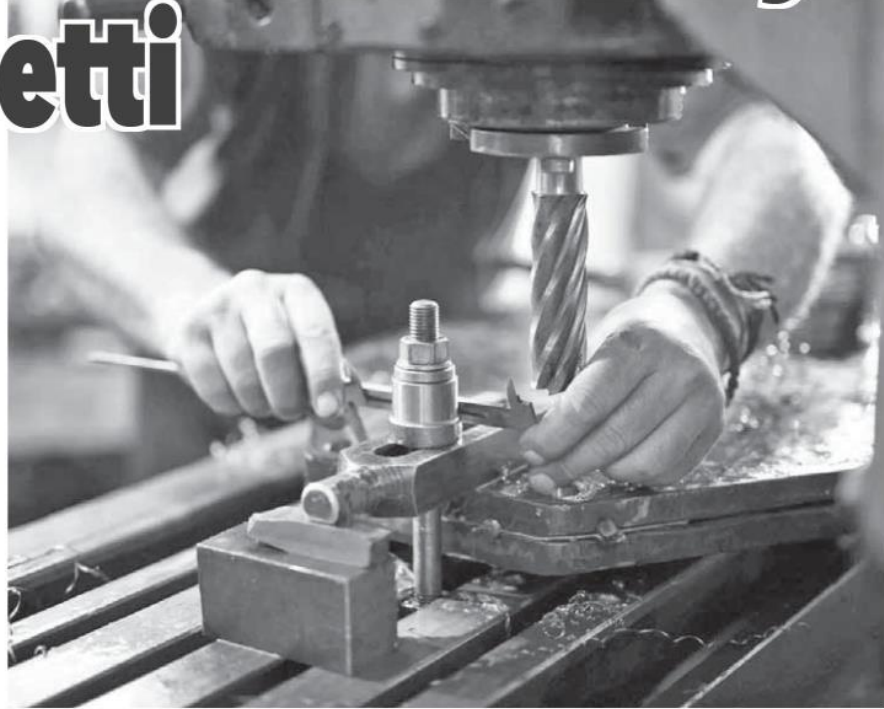

Fotoğraf: Unsplash

İki ay sonra daralmaya işaret etti

Son üç ayda ilk kez eşik değer olan 50'nin altında ölçülen endekse göre, nisan ayında faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı

EKONOMİ SERVİSİ

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) Nisan 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, mart ayında 50 olarak gerçekleşen manşet PMI, nisan ayında 49,3'e geriledi.

Nisanda faaliyet koşullarının yeniden bozulmasında üretimin daralma bölgesine dönmesi etkili oldu. Talepteki zayıflamaya bağlı olarak üretimde son üç ayın ilk düşüşü gözlemlendi. Fiyat artışları ve yüksek faiz oranlarının talebi olumsuz yönde etkilemesiyle yeni siparişler üst üste onuncu ay yavaşladı.

SATIN ALMA FAALİYETLERİ ARTTI

Dış talep de fiyat artışlarıyla bağlantılı olarak düşüş gösterdi. Ancak söz konusu düşüş, toplam yeni siparişlerdeki göre daha ılımlı gerçekleşti. Türk lirasındaki değer kaybının yanı sıra ham madde ve lojistik fiyatlarındaki artışların etkisiyle girdi fiyatları keskin bir şekilde yükselmeye devam etti. Buna rağmen enflasyon oranı son dört ayın en düşük seviyesine geriledi. Benzer bir gelişme satış fiyatlarında da görüldü.

Yeni siparişler ve üretimdeki zayıflığa rağmen firmalar satın alma faaliyetlerini üst üste üçüncü ay artırdı. Bu durum, girdi stoklarının yaklaşık son iki yıldır ilk kez yükselmesini beraberinde getirdi.

Yeni siparişlerdeki azalmaya karşılık üretimin yakın dönemde kaydettiği genişleme nihai ürün stoklarının artmasına yol açtı.

ÜRETİM AZALDI

Takip edilen on sektörün çoğunluğunda üretim ve yeni siparişler zayıflarken, istihdam tarafında nispeten olumlu bir tablo ortaya çıktı ve sektörlerin yarısı çalışan sayısını artırdı. Tedarik zincirlerinde görülen iyileşme belirtilerine karşın enflasyonist baskılar güçlü seyrini korudu.

Takip edilen on sektörün ikisinde üretim artışı yaşandı. Bu sektörler gıda ürünleri ve metalik olmayan mineral ürünler oldu. Gıda ürünleri, üst üste üçüncü ay üretimde en yüksek artış sağlayan sektör olmanın yanı sıra son 10 ayın en güçlü büyümesini kaydetti. Marttaki ılımlı artışın ardından nisanda üretimin sert şekilde daraldığı makine ve metal ürünleri ise en belirgin yavaşlama sergileyen sektör oldu. Benzer şekilde, yeni siparişler de sadece iki sektörde artış gösterdi.

Giyim ve deri ürünleri sektörü yeni-

den iyileşme bölgesine geçerek talep artışında gıda ürünleri sektörüne eşlik etti. Üretimde olduğu gibi, yeni siparişlerde de en belirgin azalış makine ve metal ürünleri firmalarında görüldü. Dış talep koşulları ise genel olarak durgun seyrini korudu ve nisan ayında yeni ihracat siparişlerinde artış sağlayabilen tek sektör giyim ve deri ürünleri oldu.

5 SEKTÖRDE İSTİHDAM ARTIŞI

İstihdam tarafında ise daha olumlu bir tablo ortaya çıktı. Çalışan sayısını arttıran sektör sayısı martta iki iken nisanda beşe yükseldi. Metalik olmayan mineral ürünler, kara ve deniz taşıtları ile ağaç ve kağıt ürünlerinde istihdam yeniden yükselişe geçti. Takip edilen on sektör içerisinde en güçlü artış, ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedildi.

EN KESKİN ARTIŞ GIDADA

Anket sonuçlarına göre, nisan ayında kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri sektörünün tedarik zincirlerinde yaşanan aksamalar, girdi maliyetlerindeki en keskin artışın da bu sektörde görülmesine yol açtı. Öte yandan, nihai ürün fiyatlarındaki en keskin artış gıda ürünlerinde kaydedilirken, sektörün görece yüksek fiyatlaşma gücü bu gelişmede etkili oldu. Satış fiyatlarında en sınırlı artış ise makine ve metal ürünleri sektöründe gerçekleşti.